БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 211 (8736)
СЕНТЯБРИИН 6
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Зунай халуунhаа зугадабал, үбэлэй хүйтэндэ абиртахаш

64 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаба

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Ороohо таряагаа богони болзорто хуряажа, гүрэндөө таряа ехээр тушааха гэhэн уялгаяа аймагай колхозууд амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. hүүлэй мэдээгээр эндэхи колхозуудай олонхинь шэниисэ, хара таряагаа хадажа сүм дүүргэнхэй. Сталинай нэрэмжэтэ (Мэргэнтэ) колхоз үсэгэлдэр овёсоо хуряажа дүүргэбэ. Аймаг дотор бүхы ороohото культурануудай 80 гаран процентнь хуряагдаад байна.

Сентябриин 5-най байдалаар гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө аймагай колхозууд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Эхэ орондоо 64 мянган центнер эрхим шанартай таряа тушааба. Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 150 процент, «Победа»—147 процент, «Ленинский путь»—119 процент гэхэ мэтэ дүүргэhэн байха юм. Таряа гүрэндэ тушаалга үргэлжэлhөөр.

Аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушаахынгаа хажуугаар ерэхэ жэлэй тарилгада үрэhэ хүрэнгэеэ хааажа байна. Мүнөө үедэ колхозуудта 33 мянган центнер үрэhэн хаагданхай. Энэ жэлдэ колхозууд өөhэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэhэ хааха юм.

Г. Владимиров.

Комбайн hаатана, таряан гээлтэдэ ороно

hаяхан Сотниково тосхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (Иволгын аймаг) тарялан дээгүүр ябахадаа, нэгэ иимэ таарамжагүй ушартай дайралдабабди.

Артелиин центр тосхонhоо холо бэшэ байhан үргэн ехэ шэниисын таряае колхозой механизатор Афанасий Шубин «С-6» комбайнаар сэхэ хуряажа ябаба. Уданшьегүй комбайнай бункер таряагаар дүүрэжэ, агрегат хүдэлмэреэ зогсоохо баатай болобо.

— Комбайнhаа гараhан таряаемнай оройдоол нэгэ хүн нэгэ мори тэргээр зөөхэдөө. хүшэхүрэнэгүй. Тиигээдшье бункерhаа гараhан таряа мэшээглэхэ хүнгүй, мэшээг, амhартын дутуу дээрэhээнь, бункераа хооhолхын түлөө хэды тойроод лэ, 40—50 минута соо ажалаа зогсоожо, урагшаа ябанагүйбди,—гээд комбайнер нүхэр Шубин колхозой центр тээшэ хүлеэнгээр харана.

Гадна, энэ агрегадайхидай мүнөө хадажа байhан таряан набтархан аад, комбайндаа тиимэ таряа хуряаха тусхай түхеэрэлгэ тодхоогүй, хедерээ ёhоор тааруулаагүй дээрэhээнь, гээлтэдэ ехээр ороно. Хуряаhан газарай дүрбэлжэн метр бүхэндэнь таhарhан залаа, унаhан таряан аржыжа хэбтэнэ. Тухайлхада, гектар бүхэнэй 20—25 процент тарянаиинь газартаа үлөө ха. Мүн колхозой ехэнхи тарян hуури дээрээ үлүүсэ хатажа, шанга hалхи, бороондо унажа, hайража байнхай. Энээн тухай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Т. Павлов, парторганизациин секретарь, өөрөө агроном нүхэр А. Шубин мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Колхозойхид тарянай газараар айхабтар ехэ, ургасаяа хуряажа хүшэхүрэнэгүй гээшэ гү гэхэдэ, тус артель оройдоол 698 гектар таряатай, тэрэнэйнь 400 шахуу гектарынь шэниисэ, хара таряан юм. Гадна, колхоздо таряа хуряалгын «С-6», «С-4» маркын хүсэтэ хоёр комбайн, лафетнэ жаткашье бии. Теэд артелиинхид 15 үдэрэй туршада тарянайнгаа миил 400 шахуу гектарынь хуряагаа.

Л. Апрелов.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Ториин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой лафетнэ жаткын машинист нүхэр Будацырен Лубсановай агрегат аймаг соогоо түрүүлэн, таряа амяарлан хуряажа эхилhэн юм. Түрүүшын үдэрhөө машинаая бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа, 6 үдэрэй туршада 150 га ячмень хадаа hэн.

Тиигээд нүхэр Лубсанов Мункоцырен Будаевтай амяарлан хуряаhан валнуудаа суглуулжа сохёод, эдэ үдэрнүүдтэ таряа хадажа эхилээ.

Энэ агрегадайхид колхозой механизаторнуудай мүрысөөндэ түрүүлжэ, правлениин, партийна эхин организациин мүнгэн шанда хүртэбэ. **Зураг дээрэ:** Будацырен Лубсанов.

Д. Аюшеевэй фототекст.

Колхозой техникэтэй болоhоор

Колхоздомнай байгша ондо ургаса хуряалга урда жэлнүүдэйхидэ орходоо арбаад хоногоор эртэ, эмхитэйгээршье эхилээ hэн. Таряа хадалга, хуряалгын түрүүшын үдэрhөө артелиин механизаторнууд трактор, комбайнаа үдэр hүнигүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөө. Жэшээлхэдэ, 1-дэхи комплексно бригадын (бригадирынь Н. Гомбоев) дүй дүршэл ехэтэй механизаторнууд — комбайнер Дамба Раднаев, тракторист Цыренжап Дашиев гэгшэдэй агрегат үдэр бүриингөө даабарие хододоо 130—140 процент дүүргэжэ, бүхыдөө 300 гектар таряа эрхимээр хуряагаад байнхай. Мүн энэ бригадын комбайнер Лубсан Будаевай агрегат (трактористнь Цыдендамба Бадмажапов) хуряалгын эхилhээр 240 гектар таряа хуряагаа. 2-дохи, 3-дахи комплексно бригадануудта хуряалгын агрегадуудай дунда Цыренжап Цыренов, Базар Цыбикдоржиев, Иван Красиков гэгшэд эмхитэй hайнаар ажаллажа, тус тустаа 200 гектар таряа хуряагаа. Эдэ агрегадуудай механизаторнууд таряа хуряалгын эхилхэhээ урда трактор, комбайнаа hайнаар заhабарилжа, hүни хүдэлхэ электрын гэрэлтэй түхеэрэлгэ тодхоhон байна. Агрегат бүхэндэ штурвальщик болон бусад хүдэлмэришэдөөр дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй колхознигууд, гол түлэб комсомол-залуушуул томилогдоо hэн. Таряа хуряалгын машина дээрэ хүдэлдэг механизатор болон бусадта халуун эдеэн хээрэнь абаашажа үгтэдэг байгаа. Хүдэлмэришэдэй байха полевой станууд, нүүдэл вагончигууд hайнаар түхеэрэгдэжэ, бэлдэгдээ hэн. Гадна, комбайнhаа гараhан таряа холоhоо зөөхэ, шэрэхын тула автомашина, дутынхидэнь мори тэргэ гэхэ мэтэ олоор табигдаа. Тоогууд дээрэ ороohо таряа сэбэрлэлгэ, хатаалгада гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болон колхознигууд олооро элсүүлэгдэжэ, энэ хүдэлмэри мүнөөшье үдэр hүнигүй хэгдэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар артелиин бригаданuудта хамта 1176 гектар шэниисэ, 286 га овёс, 200-гаад га хара таряан, 45 га ячмень 15 үдэрэй туршада сүм хуряагдажа абтаа. Шэниисэ, хара тарямнай 10 хоног соо, сентябриин 1-дэ бүхыдөө хуряагдажа дүүрэhэн байна. Тиигэжэ мүнөө тоогууд дээрэмнай хамтадаа 7800 центнер шэнэ ургасын таряан буунхай. Тэрээнhээ 5400 центнерыень хэдэ дахин наринаар сэбэрлэжэ, ерэхэ жэлэй тарилгын гектар бүридэ 1,8—2 центнер хүртэхөөр үрэhэ хүрэнгэ бэлдэжэ хадагалаабди. Мүн эрхим шанартай 500 центнер шэниисэ гүрэндэ тушаагдаа, худалдагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ гүрэндэ таряа тушаалга, худалдалга үргэлжэлhөөр.

Ц. Семенов, «Үнэн» колхозой түрүүлэгшэ.

Мухаршэбэр.

Үргэн уужам хойто хизаар болохо Яхадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсые шэнжэлхэ олон научна эмхи зургануудай байгуулагдаа. Зураг дээрэ: СССР-эй Наукануудай академиин Яхадай таhагай геологиин институдай алмазай сектортэ. ТАСС-эй фотохронико.

Калининска областнь таряа тушааха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэбэ

Калининска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряа, лён, хартаабха болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулаад, таряа тушааха түсэбөө болзорhоонь урид 102,2 процентээр дүүргэбэ. Тиигээд түсэбhөө гадуур 1 миллионhоо бага бэшэ таряа гүрэндэ тушааха, худалдаха гэжэ областиин колхоз, совхозууд шиидхээ.

Сахарай свёклын баян ургаса

Ороноймнай таряалангуудта сахарай свёклын баян ургаса ургуулагдаа. Мүнөө Украинада, Краснодарай хизаарта, Российска Федерациин хара хүрьhэтэ түбэй нютагуудта, Казахстанда, Молдави болон Киргизидэ свёкло хуряагдажа эхилээ. Сентябриин 1 хүрэтэр 9 миллион шахуу центнер үндэhэн малтагдаад байна.

Энэ жэлдэ сахарай свёкло нёдондонойхидо орходоо 400 мянган гектар ехэ газарта таригдажа, хамта дээрээ 2 миллион хахад гектар болоо юм. Мүн нёдондонойхидо орходоо ургасашье ехээр хуряагдаха байна. Жэшээнь, Курска областьдо хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ дунда зэргээр 200 центнер гектар бүриhөө абтана.

Мүн сентябриин 1 хүрэтэр орон дотор сахар шанадаг 150 гаран завод хүдэлмэрилжэ эхилээ.

(ТАСС).

Хээрын жэмэс, овощь элбэг ехээр бэлэдхэхэ

...ерэхэ бүри советскэ хүнүү... материальна ажабайдал улам ...ржа, ажаhуудалайнь эрилтэ ...дэшэлнэ. Тэрэ эрилтыень дүү... хангахын тулада бүхы арга ...жонуудые хүсэдөөр хэрэглэ...рти, правительствомнай эри... эдеэ хоолой зүйл элбэгээр үй...лдэг болохо гээшэ ороной ...жалшадай гол зорилгонуудай ...болонхой.

...ар боложо, эдеэ хоол үйлэд...лэг ажахын болон предприя...дай бэлэдхэлэй хүдэлмэри ...ээр ябуулха саг ерэбэ. Юуб... ой тайгаар ургадаг элдэб ...hархяаг, hамар гэхэ мэтэ ...ай баялигууд барандаа боло...лhээр үнинэй. Эдэ баяли...анай республикада яhала эл...шэ. Гансахан Буркоопсоюзай ...элэй управлениин hалаа hал...гудаар жэл бүхэндэ хэдэн ...онно жэмэс, мянга гаран тон...ар суглуулагдадаг байна. ...эмхитэй, гуримтайгаар, эл... суглуулжа абаhан ниитын ...оолой предприяти, комбина...бэлэй үедэ ажалшадта амта, ...hайнтай элдэб эдеэ худалда...hаниинь мэдээжэ.

...эй жэлнүүдтэ республикым... ...дэ хоолой комбинадууд хээ... ...э жэмэсээр элдэб зүйлэй эдеэ ...лдаг болоо. Ново-Селен...эхи комбинат шасарганын ...гаргана. Баргажанда алир... варени шанагдана, хуурай ..., хартаабхын крахмал бү...нэ. Мүн бэшэшье предприя... ...кондитерска зүйлдэ жэмэсэй ...ехээр хэрэглэдэг болонхой. ...римтануудай эдеэ хоол үйлэд...эдэ нютагай энэ баялигые ...хэрэглэжэ болохо байhаниие ...нэ.

...ын жэмэс, огородой эдеэ бэ...э халуун хаhа оронхой. Тии... бүхы аймпотребсоюзуудай ...элэй конторонууд, Эдеэ хоо... зүйлнүүдэй министерствын ...иятинууд, ОРС-нууд энэ хү...иие үргэнөөр ябуулха зэргэ...бэшье, республика доторнай ...элмэриин ямараар ябуулаг... байhаниие хаража үзэхэдэ ...нгалтагүй байна.

...оопсоюзай бэлэдхэлэй управ...958 ондо 220 тонно алирhа, ...үхэр нюдэ гэхэ мэтэ жэмэс, ...но hархяаг, 1200 тонно hамар ...эхэ түсэбтэй. Сентябриин нэ... байдалаар оройдоо 38 тонно ..., 9 тонно hархяаг, 134 тонно ...бэлэдхэгдээд байна. Хээрын ...бэлэдхэхэ хэрэгтэ Буркооп... ...правлениин анхаралаа ба...андуулhаниень эдэ тоо, ба...нууд гэршэлнэ. Бичурын, Ку... Закаменай аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын хүтэлбэрилэгшэд ойдомнай түймэр болоо гэhэн шалтаг бариад, мүртэй хүдэлмэри хээгүй байhаар. Түймэрэй болоhон байбашье, оролдолго гаргаа hаа, жэмэстэй газар аймаг бүхэндэ элбэг байха.

Түнхэнэй, Кабанскын, Баргажанай, Прибайкальска аймагуудта Буркоопсоюзай жэмэс, hамар суглуулха олзоборилгын тусхай ажахынууд эмхидхэгдэhэн аад, мүнөө болотор хүдэлмэринь ёhотой hайнаар эмхидхэгдээдүй. Олонхи аймагуудта энэ хүдэлмэридэ анхаралай табигдаагүй дээрэhээ, бэлэдхэлэй пунктнуудта хэрэгтэй амhарта болон бусад хэрэгсэл дуталдана.

Эдеэ хоол үйлэдбэрилгэдэ нютагай баялиг хэрэглэхэ талаар республикымнай Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй министерство бүри ехэ хүдэлмэри хэхэ уялгатай. Гэхэтэй хамта, тус министерствын предприятинууд баhал хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилдэг аймагуудтахи комбинат болон заводууд ажалшадhаа жэмэс худалдан абаха түсэбөө тон муугаар дүүргэнэ. Ново-Селенгинскдэхи комбинат шасарганын шүүhээр архи, hэрюун унда хэдэг болоошье hаа, арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Тэрэшэлэн Баргажанай комбинат варени шанаха, крахмал, хуурай кисель гаргаха ехэ түсэбтэй аад. бэлэдхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулна.

Эдеэнэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ овощь ехэ hуури эзэлдэг гээшэ. Кабанскын, Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн, плодо-овощиин заводууд химда сэнтэй капуста, үгэрсын консервэ гаргадаг болоhоор үнинэй. Эдэ заводууд тус бүридөө 25 тонно үгэрсэ бэлэдхэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй байна.

Намар боложо, хээрын жэмэсэй хагдарха, огородой эдеэнэй сүм хуряагдаха саг ойртобо. Бэлэдхэлэй организацинуудай, эдеэ хоолой предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд жэмэс абаха хүдэлмэреэ эрид түргэдхэхэ зэргэтэй. Тиигэхэ зуураа, ой модые түймэрhөө хамгаалха тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй hаяхан гаргаhан тогтоолые хараадаа абан, жэмэс суглуулгые эмхитэй, гуримтайгаар үнгэргэхэ шухала.

Эдеэ хоолой талаар ажалшадай эрилтые hайнаар хангаха хэрэгтэ аймгүйсэдкомуудай зүгhөө тон ехэ анхарал табигдаха ёhотой. Бэлэдхэлэй конторо, эдеэ хоолой комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд хээрын жэмэс, овощь бэлэдхэхэ түсэбүүдээ саг болзор соонь дүүргүүлхын тулада бүхы хүсэ шададаа дары элсүүлхэ уялгатай.

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

...рхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг болохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай

...ехэ Октябрьска социалисти... революциин 41 жэлэй ойн ..., СССР-эй профсоюзуудай ...ездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн ...истическэ мүрысөөн орон до... ...й улам үргэдэжэ байна. Мүры...эгдэхэ үедэ хүдэлмэришэд ... алба хаагшадай зохёон ...лхы үүсхэл улам дэлгэрнэ, ...юмэнүүдтэ эхин табигдана. ...вссталь» гэжэ Ждановска за...мартеновскэ цехын 1-дэхи ...й пеэшэнэй булад хайлуу...дай Николай Переверзевэй ...а үнэтэ үүсхэл гаргаhан бай...калайнгаа нормые халаан бү...үүлэн дүүргэхэ тухай Нико...амай бригадиртай донецкэ ...рнуудай, мүн тонно продук...өөрын үные химдаруулха ту... Александр Кольчигай үүсхэлые ...хэ зуураа, эрхим шанартай ...ци бүтээхын түлөө тэмсэлые ...рысөөндэ нэмээхэ гэжэ тэрэ ...а дурадхаа. Нэгэдэхи сортын ... хайлуулха талаар түсэбтэ ...бярая 2 процентээр дээшэ..., хайлуулгын үедэ голодоhо ...игүй гэhэн уялга булад хай...шад абаhан байна.

... түрүү коллективэй үүсхэлые ...талиин» булад хайлуулагшад, ...игууд, прокатчигууд дэмжээ. ...истическэ мүрысөөнэй ашаар ...о бүхы дээрээ голодоhо гар... ...үнгэрэгшэ жэлэйхитэй са...а, 25 процент, тиихэдэ мартеновскэ цехтэ—30 процент доошолоо. Рельс хэдэг нэгэдэхи сортын булад абалга 3 процентээр дээшэлээ.

Капрановай нэрэмжэтэ Москвагай гуталай фабрикын халаанай мастер Мария Чепелева мүн тиимэрхүү дурадхал оруулhан байна. Гурбадахи сортын гутал гаргаха ябадалые усадхахын түлөө мүрысөөн тэрээнэй үүсхэлээр фабрикада эхилээ.

«Пионер» гэжэ кузнецкэ шахтын хоёрдохи участогай горнягуудай коллектив ажал хүдэлмэриингөө шанарые бүхыдэнь эрид дээшэлүүлхын түлөө комплексно мүрысөө эмхидхэхэ гэhэн дурадхал оруулаа.

Николай Переверзевэй, Мария Чепелевагай, «Пионер» гэжэ шахтын горнягуудай үүсхэлые hайшаагаад, ВЦСПС-эй Президиум болбол эрхим шанартай, химда үнэтэй продукци гаргахын тула ажал хүдэлмэриингөө шанарые эрид дээшэлүүлхэ социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ хэмжээ абаха, новаторнуудай түрүү дүй дүршэлые шудалхын тула заводской болон заводууд хоорондын hургуулинуудые эмхидхэхэ гэжэ профсоюзуудай соведүүдые, профсоюзуудай центральна, республиканска, областной, фабрично-заводской комитедүүдые уялгалhан байна.

(ТАСС).

КПСС-эй ОБКОМДО

Сэлэнгын аймагта хонидые ороондо оруулга, социалистическэ мүрысөөнэй дүүргэлтэ тухай

Хони үсхэбэрилхэ талаар абаhан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын тулада партиин Сэлэнгын айком шухала бүхы хэмжээ абаагүй гэжэ КПСС-эй обком тэмдэглэбэ. Уялгын ёhоор 140 хурьга абаха аад, августын 1-нэй байдалаар, 100 эхэ хонин бүриhөө колхозуудта 59 хурьган, совхоздо 54 хурьган абтаа. Үбэл ороондо ороhон хонидhоо эндэхи колхозууд, совхоз оройдоол 5039 хурьга абабашье, хонидые зундаа ороондо оруулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа, 64097 эхэ хонидойнгоо 16580 толгойе хусада оруулаа.

Тиигээд хонидой намарай орооншье хангалтагүйгөөр ябажа байна. Намар ороондо орохо 51170 эхэ хонидой 30294-ниинь лэ сентябриин 1-дэ ороондо оруулагдаа. Илангаяа Тельманэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, совхоздо хонидые хусада табиха, искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдээ. Үүлтэр hайжаруулгын, мал искусственнаар үрэжүүлгын гүрэнэй станци тон муугаар ажаллана. Аймаг соо байhан эхэ хонидой 94 отарын оройдоол 22-ынь энэ станцяар хангагдана. Түсэбэй ёhоор станци 35 мянган хони үрэжүүлхэ ёhотой аад, 14799-ые үрэжүүлээ. Зунай сагта гүрэнэй станциин хусануудай үрөөр хэды хонидой үрэжүүлэгдэhышье энэ станциин хүтэлбэрилэгшэд мэдэнэгүй. Шэмэ багатай тэжээл эдижэ байhан дээрэhээ олон отаранuудай хусанууд дунда зэргын, заримдаа дундаhаа доошо хүшэтэй. Хэдэ хэдэн колхозуудта хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ пунктнууд hайнаар түхеэрэгдээгүй, Тельманэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай отаранuудта иимэ пунктнуудые байлгаха гэршье үгы, газаа талада хонид үрэжүүлэгдэнэ.

Муугаар харууhалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байhанай гэмээр энэ жэлэй үнгэрэгшэ 7 hара соо аймагай колхозуудта бүхы хонидой 5,4 процент гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 3 мянга шахуу толгой хонин олоор үхөө. Абтаhан хурьгадай 17,2 процентнь гарзалhан байна. Тельманэй, Карл Марксын, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд хурьгадайнгаа 25—33 процентые гарзалуулаа.

Ноохо хайшалха талаар абаhан түсэбөө эндэхи колхозууд 87,6 процент, совхоз 93,4 процент дүүргээ. Хонин бүриhөө 3 килограмм нooho хайшалха уялгатай аад, 2,5 килограмм хайшалагдаба.

Аймагай колхозуудта, совхоздо тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэришье хангалтагүйгөөр ябажа байна. Энэ жэлэй сентябриин 1-нэй мэдээгээр, үбhэ хуряаха түсэб 33 процент, силос дараха түсэб 14,5 процент дүүргэгдээ.

Хони үсхэбэрилхэ талаар иимэ хангалтагүй байдал юундэ тохёолдооб гэхэдэ, мал ажалайнгаа энэ шухала hалбарие хүтэлбэрилгэеэ партиин Сэлэнгын айком болон аймгүйсэдком hуларуулаа, колхозуудта эмхидхэлэй зохихо хүдэлмэри ябуулаагүй, эхин партийна организацинуудта, колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ эрилтэ табинагүй.

Хони үсхэбэрилгэдэ байhан эдэ ехэ дутагдалнуудтай, хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар абаhан социалистическэ уялгаяа колхозуудай, совхозой дүүргэнгүй байдаг ябадалтай КПСС-эй Сэлэнгын айком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Могнонов эбсэнэ, энэ бүтэхэгүй ябадалнуудта партийна зүб сэгнэлтэ үгэнэгүй, даалгагдаhан хэрэгтээ колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалгые hулаар дээшэлүүлнэ.

Хонишодой дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэриие hайжаруулха, социалистическэ мүрысөөе бодотоор эмхидхэхэ тушаа КПСС-эй айком шухала хэмжээ абаагүй. Эрхим хонишодой түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэнэгүй, хониной олон фермэнүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци (плакадууд, уряа лозунгнууд) байхагүй, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд саг сагтаа гаргагданагүй, хүдэлмэридөө hайн амжалта түйлаhан хонишод саг соогоо урмашуулагданагүй.

КПСС-эй обком энэ асуудалаар тусхай тогтоол баталан абаа.

Хонин ажалай хүгжэлтые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ, абаhан социалистическэ уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ колхозуудай, совхозой харюусалгагүйгөөр хандажа байhандань КПСС-эй Сэлэнгын айкомой бюрогой, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Могноновой анхарал хандуулагдаба. Энэ хэрэгтэ байгаа ехэ дутагдалнуудые зайсуулжа, ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар социалистическэ уялганuудаа колхоз бүхэнэй, совхозой дүүргэхээр тиимэ шухала хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй айкомдо эрилтэ табигдаа.

Ороондо оруулагдаха ёhотой бүхы эхэ хонидоо сентябрь hара соо үрэжүүлжэ дүүргэхэ гэжэ КПСС-эй айком, аймгүйсэдком, эхин партийна организацинууд, колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаба. Энээнэй тулада эхэ хонидоо, хусануудаа бүри hайнаар эдеэлүүлдэг болохо зэргэтэй. Ямар отарын хонидые хэды сагта искусственнаар үрэжүүлхэб гэhэн график бүхы колхозуудта, совхоздо дары зохёохо шухала. Колхозуудай, совхозой отаранuудта ябаhан нooho багатай хусануудые дары сагаа илгажа, заhаха хэрэгтэй. Малые искусственнаар үрэжүүлхэ пунктнуудта хэрэгтэй байрануудые шэнээр барижа, хуушануудые заhабарилжа, hайнаар түхеэрхэ шухала. Хэрэгтэй элдэб түхеэрэлтэнүүд, химикадууд абтаха ёhотой.

Ниитынгээ хонидые үбhэ тэжээлээр гүйсэд хангахын тулада бүдүүн, шэмэтэ, концентрированнэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхээр хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй айкомдо, аймгүйсэдкомдо, колхозуудай, совхозой парторганизацинуудай секретарьнуудта, хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ табигдаа.

Колхозуудта, совхоздо ажал хүдэлмэриин ябасаар колхозуудай партийна организациин секретарьнуудай, түрүүлэгшэнэрэй, совхозой дирекциин, бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхыень КПСС-эй айкомhоо эрилтэ табигдаа. Тэдэнэй урда табигдаhан зорилгые дүүргэдэггүй хүтэлбэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые шанга зэмэдэ хабаадуулха хэрэгтэй.

Хонидоо саг соонь, эмхитэйгээр искусственна аргаар үрэжүүлхэ, үбэлжэлгын үедэ хонидоо hайнаар ондо оруулжа, хурьгадые олоор абаха, нooho ехээр хайшалха хэрэгтэ хонишодой эдэбхи үүсхэлые элсүүлэн, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгаяа hайжаруулха гэжэ КПСС-эй айком, колхозуудай, совхозой эхин партийна организацинууд уялгалагдаа.

Республикын олон аймагуудта хонидые намар ороондо оруулха хүдэлмэриин тон хангалтагүйгөөр ябажа байhыень хараадаа абажа, хонидой ямараар ороондо орожо байhыень колхоз, совхоз бүхэндэ дары хаража үзэхэ, тиигээд заатагүй искусственна аргаар бүхы хонидоо үрэжүүлхэ тиимэ хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

Партиин Баргажанай айкомой пленум һаяхан боложо, КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ. Пленум дээрэ партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. И. Малыгин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Ш. Ш. Жалсараев, «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ В. С. Зверьков, «Звезда» колхозой түрүүлэгшэ С. А. Цивилев гэгшэд элидхэлнүүдые хээ. Тэрэшэлэн партиин айкомой секретарь нүхэр С. Ж. Ламажапов гурбан жэлэй соёлой добтолгын ямараар ябажа байһан тухай элидхэбэ.

—Манай партиин ЦК-гэй шиидхэбэринүүд хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилхэ дайшалхы программа болоно,—гэжэ элидхэлшэд тэмдэглэһэн байна.

Аймагаймнай колхозуудай ажал хэрэг үндэһөөрөө һайжараа. 1957 он дотор һү һаалга 1954 онойхиһоо 2,2 дахин, хониноо нооһо хайшалалга 4,8 дахин, мяха абалга 1,2 дахин нэмээ.

Гэбэшье, зарим колхозууд өөһэдынгөө доторой арга боломжые хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Энээниинь түрүү колхозуудай дүй дүршэл гэршэлнэ. Жэшээнь, 1957 ондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1956 онойхиһоо 20 процентээр дээшэ һү һааһан, 124 центнерээр дээшэ нооһо хайшалһан байна. Эндэхи хонинoй отара (даагшань нүхэр Цыремпилова) энэ жэлэй үнгэрһэн үе соо 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абаад, түлжүүлжэ байна. Хонин бүриһөө 4,6 килограмм нооһо хайшалаа.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэл гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө 151 процент, үндэгэ—203 процент дүүргэжэ, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб июль һарада дүүргэв. Иимэрхүү амжалта туйлаһан колхозууд олон.

Гэхэ зуура «Авангард», «Гигант» колхозуудта үнеэдэй олоор һубайрдаг дээрэһээ, 100 үнеэнһээнь миил 59—60 тугал абтана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малай һайн, дулаан байра барихагүйһөө гадна, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, кукурузын силос даралгада һаналаа табинагүй.

Зарим колхозуудта ниитын малые дотоодын хэрэгтэ олоор гаргашалха ушар үзэгдэнэ.

Гахай, тахяа, шубуу үсхэбэрилхэ хэрэгтэ колхозой правлени, партийна организацинууд анхаралаа багаар табина.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэрие бодото дээрэнь бэелүүлхын тула колхозуудай правлени, партийна организацинууд колхознигуудай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёһотой гэжэ айкомой пленум шиидхээ.

В. Орлов.

Үйлэдбэриие ударидалгада хүдэлмэришэд хабаадуулагдана

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ артельдэ бүтээгдэһэн шаажан гүйлгэһэн гоё һайхан элдэб янзын амһартанууд (кружка, мискэ, кастрюль гэхэ мэтэ) городой болон хүдөө нютагуудай ажалшадта эльгээгдэнэ. Тиимэһээ үйлэдбэриие зүбөөр эмхидхэхэ, продукциин шанар һайжаруулха асуудалда партийна организаци ехэхэн анхаралаа хандуулна.

Байгша оной эхинһээ хойшо партийна суглаанууд дээрэ үйлэдбэриин хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Жэшээлхэдэ, август һарада болоһон партийна нээмэл суглаан дээрэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ халаануудай, цехүүдэй, артелиин хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ тухай асуудал табигдаһан байна. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнуудһаа гадна, партийнабэшэ олон хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. Суглаанда хабаадагшад үйлэдбэридэ, мүн артелиин хүтэлбэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлхэ зуураа, тэдэ дутагдалнуудые усадхан, гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ арга зам тухай үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Хүдэлмэришэдэй оруулһан дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тула партийна организаци тусгаар хэмжээ-ябуулга хараалаад, мүнөө бэелүүлжэ эхилээ. Халаанай начальник нүхэр Стяжкин түүхэй эд хадагалха тусгаар сарай бариха гэжэ дурадхаа һэн. Тэрэнь мүнөө баригдажа байна. Урдань амһартые хэблэн гаргахада үлэһэн нимгэн түмэрэй жэжэ үлэгдэлнүүд хаягдадаг байгаа һаа, мүнөө эдэ үлэгдэлнүүдһээ бишыхан амһартанууд бүтээгдэдэг болоо.

Артелиин цех, участогуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, дүнгүүдынь һара бүхэндэ согсологдоно. Тиихэдэ хүдэлмэришэн бүхэнэй халаанайнгаа даабариие хэр зэргээр дүүргэһэн тухайнь ажалай дүн харуулһан самбарта, «дайшалхы хуудаһанда», «молнидо» үдэр бүри бэшэгдэжэ байдаг. Тэрэнһээ гадна, артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Мартыненко, парторганизациин секретарь нүхэр Елисеев болон бусад инженерно-техническэ хүтэлбэрилэгшэд цех, участок, халаан бүхэнэй хүдэлмэри саг сагтаа шалгажа, хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ өөһэдынгөө ажаглалта, һанамжануудые хэлэжэ үгэдэг. Иимэ суглаануудта хүдэлмэришэд ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Юундэб гэхэдэ, ямараар ажаллажа байһан тухайгаа, мастернуудай хүдэлмэри тухай хэлсэдэг, дутуу дундануудаа элирүүлэн усадхахын түлөө хэмжээ абадаг байна. Даабаряа дүүргэдэггүй, хүдэлмэридөө голодоһо гаргадаг, шанар муутайгаар ажалладаг хүдэлмэришэдөө нүхэдынь суглаан дээрэ хурсаар шүүмжэлжэ, дутагдалнуудаа усадхахадань туһална.

Хүдэлмэришэдые үйлэдбэриин ударидалгада эдэбхитэйгээр хабаадуулһанай, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар тус артель энэ жэлдэ түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн долоон һарын хугасаа соо артель валовой продукци гаргаха түсэбөө 114,5 процент, товарна продукци гаргалгаар 111,2 процент дүүргээ. Үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциинь 60 процент нэгэдэхи сортын байха ёһотой гэжэ түсэбөөр хараалагдаһан байбал, бодото дээрээ тэрэнь 65,7 процент болобо. Мүн ажалай бүтээсэ 107,7 процентдэ хүрэжэ, продукциин өөрынь үнэ сэн нилээд химдараа. Энээнэй ашаар хоёрдохи кварталда түсэбэй ёһоор 16900 түхэриг алмагдаха байгаад, 71100 түхэриг алмагдаа.

Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн жэшээгээр хүдэлжэ, халаан, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэд артельдэ ходо олошорно. Коммунист токарь В. Осипов, жестянщик Т. Михайлов, слесарь Н. Титов гэгшэд нормоёо хододоо 210—225 процентээр дүүргэжэ, бусадта жэшээ харуулна. Мүн слесарь, КПСС-эй гэшүүн И. Семенов, гагнуурша Н. Остапчук болон бусад ажалай ехэ бүтээсэ туйлана. Тус артелиин залуушуулшье һайнаар ажаллана.

Партийна организаци ямар нэгэн хэмжээ-ябуулгые бэелүүлхынгээ урда тээ партийнабэшэ эдэбхитэдтэй, мүн ажалай түрүүшүүлтэй зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Жэшээнь, механическа цехын байра бага, үйлэдбэридэ таарамжагүй юм. Һайн типовой цех бариха тухай асуудал хүдэлмэришэд партийна организациин урда табяа һэн. Энээниие партийна организаци дэмжэжэ, артелиин правленидэ дурадхаһан байна. Мүнөө энэ дурадхалаар типовой механическа цехын корпус хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр барина.

Партийн/-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэридэ бии байһан зарим дутагдалнуудые дары усадхажа, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл дэмжэжэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ хабаадуулжа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ гээшэ партийна организациин шухала зорилго болоно.

Д. Шагдуров.

Группарторгнуудай семинар болобо

Улан-Удын «Механлит» заводой цехүүдтэ партийна, профсоюзай группанууд эмхидхэгдээ. Эндэхи партийна бюро группарторг, профоргнуудтай ходо семинар хэжэ, ажал хүдэлмэри тухай хөөрэлдэдэг, дүй дүршэлыень абалсуулдаг юм.

Группануудынь һара бүридэ табигдаһан түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилнэ. Илангаяа моторно (группарторгнь нүхэр Моксоев), механическа (группарторгнь нүхэр Войлоков) цехүүдэй партгруппанууд һайнаар ажаллана. Эдэ цехүүдтэ уласхоорондын байдал, Парти, Правительствын шиидхэбэринүүд тухай, заводой зорилгонууд тухай хөөрэлдөөн ходо боложо байдаг. Мүн «дайшалхы хуудаһа, «молни», ханын газетэ саг сагтань гаргаха гэжэ партийна, профсоюзай группанууд оролдоно.

Партийна, профсоюзай группануудай ажал хүдэлмэридэ дутуу дундануудай ушарбал, түрүүшээр группын суглаан дээрэ харагдажа, һүүлээрнь заводой партийна организациин зүгһөө зохихо хэмжээн абтадаг болоо.

С. Колода.

Ю. ФУЧИК

Журналистнуудай һаналаа нэгэдэлгын Уласхоорондын үдэр...

Саазалуулхын урда тээхи ү...

1943 оной хабар Панкрацдахи гестапын түрмэдэ бэшэгдээ...

Журналистнуудай уласхоорондын организациин дүрбэдэхи конгресс һаяхан Бухарестдэ болоо. Эб найрамдалай түлөө, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө үнэн сэхээр тэмсэһэн журналист Юлиус Фучигые фашистнууд 1943 оной сентябриин 8-да саазалан алаһан байгаа. Энэ үдэрые журналистнуудай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр болгон тэмдэглэхэ гэжэ шиидхэбэри тус Конгресс дээрэ баталагдаа. Журналистнуудай уласхоорондын үдэртэ зорюулан, Юлиус Фучигай «Саазалуулхын урда тээхи үгэ» гэһэн зохёолһоо заримыень абажа доро толилбобди.

Печек ордон соохи мүрдэлгэдэ байгшадай таһалгын шарлашаһан ханые шэртэн хаража, бэеэ сэхэлэн, гараараа үбдэгөө тулаад һуужа, юумэ бодоходо тиимэшье зохид бэшэ байна даа. Теэд хүнэй ухаан бодолые сэхэ һуу гэжэ баадхажа болохо аал?

Хэн нэгэн хэзээ нэгэтэ — мүнөө хэнэйшье хэдыдэ нэрлэһые һананагүйб—Печек ордон соохи мүрдэлгэдэ байгшадай таһалгые «кинотеатр» гэжэ нэрлэһэн юм. Гайхалтай сасуулга байна даа! Уужам ехэ таһалга, зургаан үе ута һандалинууд, тэдэ һандалинууд дээрэ хүдэлсэгүй хүнүүд, тэдэнэрэй урда экран шэнги хооһон хана. Шэнэ мүшхэлтэ, шэнэ зобоолго, үхэл хүлеэжэ байгшадай энэ ханада хараһан шэнги тиимэ фильмнүүдые бүхы киностудинууд гаргаагүй байха... Ажабайдалһаа таһарһан хүн бүхэн эндэ үдэр бүри өөрынгөө үхэлые харадаг. Теэд хүн бүхэн шэнээр түрэдэггүй.

Би эндэ өөр тухайгаа фильм хэдэн зуу дахин харааб... Энээн тухайдаа хөөрэжэ туршахамни. Хэрбээ энэ хөөрөөгөө дүүргэхэһээмни урид алууршын аргамжаяа татаа һаань, зол жаргалта түгэсхэлыень хүсэлдүүлэн бэшэхэ олон түмэн хүнүүд байхал.

Хорин дүрбэн час

Табан минутагүй арба. 1942 оной апрелиин 24-нэй гайхалтай зохид, урин дулаан хабарай үдэшэ.

Доходол гэһэн томоотой ноёнииe һажааджа ябаһан туладаа, тэрэнэй ябадагай хирээр яаран, һүниндөө газаа үүдэеэ хаахаһаань түрүүн Елинегтэндэ хүрэхэ гэжэ яаража ябанаб. Тэндэ минии «адьютант» Мирек намайе хүлеэжэ байна. Энэ удаа тэрэ намда ямаршье шухала юумэ мэдээсэхэгүй, тэрээндэ миниишье хэлэхэ юумэн үгы гэжэ мэдэнэб. Гэбэшье, уулзалгада ошоогүй һаа—хүнэй һанаа зобоохоб... Эрхим хүндэтэ Елинегтэнэй оролдолгые дэмы үнгэргэхэ дурамни үгы байба.

Аяга сай уухые баяртайгаар дурадхаба. Мирек үни ерэһэн, тэрээнтэй хамта Фрид һамгантаяа ерэлсэһэн байба.

— Баһал болгоомжогүй ябадал гаргабат. Нүхэд, би таанадтай уулзаһандаа баярланаб. Теэд ингэжэ булта олоороо уулзаха ёһогүйбди. Энэмнай түрмэдэ, ондоо юртэмсэдэ абаашаха харгы гээшэ. Нэгэн гэбэл нюуса ажалай гурим сахигты, үгы гэбэл энэ хүдэлмэреэ орхигты. Тэрэгүй һаа өөһэдыгөөшье, мүн бэшэ хүнүүдээшье аюулда оруулхатнай. Ойлгоо гүт?

— Ойлгоо.

— Юу намда асараабта?

— «Руде правын»[1] майн номер.

— Ехэл һайн гээшэ! Мирек, ши юутэйбши?

— Юу хээн даа. Шэнэ юумэ үгы. Хүдэлмэри һайн ябажа байна.

— Болоо. Дүүрэе. Майн нэгэнэй һүүлээр уулзахабди. Би мэдээсэхэб. Баяртай!

— Үшөө нэгэ аяга сай уухагүй гүт?

— Үгы, үгы, ноён Елинек, дан олон байнабди.

— Нэгэ аяга ууғыт даа, гуйнаб таниие.

[1]. Чехословакиин коммунистическэ партиин центральна орган.

Халуун сайтай аягаһаань уурал бааяна.

Хонхо жэнгирбэ.

Мүнөө, һүни болоһон хойно юун хонхо жэнгирнэ гээшэб? Хэн ерэхэ ёһотойб?

Тэсэбэригүй айлшад байба. Үүдэ наншажа оробод.

— Нээгты! Полици!

— Түргэн, сонхоор гарагты! Бэеэ абарагты! Намда револьвер бии, тэдэниие һаатуулхаб!

Хожомдогдоо! Сонхо доро револьвернүүдые тодхоһон гестаповецууд. Тэдэ газаа үүдэ хяа сохижо, кухни худар, тиигээд таһалга худар гүйлдэн оробод. Нэгэн, хоёр, гурба... юһэн хүн. Намайе тэдэнэр харанагүй, би тэдэнэй арада, сэлеэтэй үүдэнэй саана буланда байнаб. Эндэһээ буудажа шадаха байнаб. Теэд хоёр эхэнэр, буугүй гурбан эрэшүүлэй урдаһаа юһэн револьвер тодхоотой. Хэрбээ минии буудаа һаа, эгээн түрүүн эдэ хүнүүдни хосорхо. Хэрбээ өөрыгөө буудаа һаамни, тэдэм баһал өөрэгүй һалаха байна. Хэрбээ буудаагүй һаамни, тэдэниие сүлөөлхэ буһалгаанай болотор хахад жэл гү, али жэл түрмэдэ һууна бэзэ. Мирек бидэ хоёр лэ бэеэ абаржа шадахагүйбди. Бидэниие зобоохо байха. Намһаа юушье хэлүүлжэ абахагүй, теэд Мирегһээ яаха гээшэб? Испанида дайлалдаһан, Францида хоёр жэл түрмэдэ һууһан, дайнай үедэ Францииһаа Прага нюусаар ерэһэн хүн. Иимэ хүн найдамтай байха ёһотой. Хоёр секунда соо боложо үзэхэ аргатай байнаб. Али гурба гү?

Минии буудахада туһатай юумэ болохогүй. Өөрыгөөл зоболонһоо аршалха байнаб. Теэд дүрбэн нүхэдөө алуулха байнаб. Тиимэ гү? Тиимэ.

Би vүдэнэй саанаһаа гарабаб.

— А-а, үшөө нэгэн!

Нюур руумни сохижорхибо. Иимэ шангаар сохюулһан хүн гэдэргээ алдалан унашахадаа болохо юм.

— Гараа үргэ!

Үшөө сохибо. Үшөө.

Иимэл байха гэжэ би түрүүншье мэдээ һэм.

Аятай зохидоор хуряагдаһан байра соохи хамаг юумыень урбуулжа хаяба.

Намайе дахин нюдаргаараа шаажа, хүлөөрөө үдьхэлжэ оробо.

— Яба!

Машина соо түлхижэ оруулба. Нам тээшэ ходо револьвер тодхоотой. Харгыдаа мүшхэлтэ хэжэ эхилбэ.

— Хэн гээшэбши?

— Багша Горак гээшэб.

— Худалаар хэлэнэш.

Би мүрөө хабшабаб.

— Хүдэлэнгүй һуу — үгы буудажархихаб!

— Буудагты! — гэбэб.

Буудахын орондо — нюдар... ёборно...

Печек ордон. Би энээн с... дыгаар орохоб гэжэ һа... Дүрбэдэхи дабхарта түргэхэ... ба. А-а, коммунистнуудтай т... II-А 1 гэдэг суута таһагынь... юм. Һонирхомооршье гээшэ...

Нэгжүүл ударидаһан һохи... ранхай гестаповец револьве... реэ соонь хээд, намайе канце... абаашаба. Намда сигарет за...

— Ши хэн гээшэбши?

— Багша Горак гээшэб.

— Худалаар!

Тэрэнэй сарбууда байһан ... рахадам арбан нэгэн саг б... байба.

— Нэгжэхэ!

Намайе нэгжэжэ эхилбэ, һыемни хуура татаба.

— Нюурай үнэмшэлгэтэй ... на.

— Хэнэй нэрэ дээрэ бэшэ...

— Багша Горагай.

— Шалгаха.

... фон жэнгирбэ.

—Тиимэ байнгүй яаха һэ... пискагүй. Үнэмшэлгэнь хуурм...

— Энээниие хэн шамда үг...

— Полициин захиргаан.

Шиидамаар нэгэ сохёод ... Хоёр,. Гурба... Тоолохо гэ... Тоолоо һаамни хэзээ нэгэтэ ... хэршье хэрэгтэй болохоб даа.

— Нэрэ обогшни хэн бэ? Хаана байдагбши? Хэлэ! ... уулзаабши? Хэлэ! Уулзадаг... шни? Хэлэ, хэлэ! Үлти зад... хобди!

Элүүр бэетэй хүн нигэжэ с... хадаа хэды шэнээн тэсэжэ ш... гээшэб!

...Би юуш хэлэжэ үгөөгүйб.

— Хүлигты энээниие! Т... голдонь хүрэгты.

Нэгэ час. Һүүлшын трамва... паркда ороно, үйлсэнүүд хоо... Диктор радио шагнагшадтаа ... рые хүсөөд, ажалаа дүүргэнэ.

— Шамһаа гадна үшөө хэ... ральна Комитедтэ бииб? Ради... датчигтнай хаанаб? Типограф... хаанаб? Хэлэ, хэлэ, хэлэ!

Мүнөө сохихыень тоолохо... дээрэ болонхой. Гансал хаза... һан урални үбдэнэ.

— Гуталыень тайлагты!

Зүгөөр хүлэймни ула үшөө ... тэй байгаа. Энээниинь би ... нэб. Таба, зургаа, долоо... ... мни янгинатар шиидамдана.

Хоёр час. Прага унтажа б... харин хаана нэгэ тээ үхибүү... дундаа бархиржа, үбгэнииньь ... ганайнгаа мүрые эльбэжэ бол...

— Хэлэ! Хэлэ!

Хэды шүдэн түү сохигдоо я... жэ тоолохоёо мүйлэ дээгүүр... лэеэ хүдэлгэбэб. Теэд яашье ... жо болоногүй. Арбан хоёр, ... таба, арбан долоо гээшэ гү? энэ иимэ олон гестаповецууд ... «мүшхэжэ» байна ха юм. З... ниинь эсээ хэбэртэй. Теэд үхэ... да үшөөл ерэнэгүй. Үхэлөө ... түргэлүүлхэмни гээшэ гү? Те... шан гэжэ түргэлүүлхэб?

Гурбан час. Городой заха т... үглөөнэй толон сасарна. Ного... маалаашад дэлгүүр тээшэ һ... над, үйлсэ хамаашад ажал... ранад.

Үшөө нэгэ үглөөнэй нара х... хубитай байбаб. Һамгыемни ...

— Та энэ хүниие таниха гү...

Һамгандаа шуһаяа харуул... тула хэлээрээ долёоноб. Те... мни дэмы байгаа. Юундэб ... бүхы бэеһээм шуһан нэбтэрж... ганиудайм үзүүрнүүдһээ д... байгаа һэн.

— Та энэ хүниие таниха гү...

— Үгы, танихагүйб!

Ингэжэ хэлээд, һамгамни ... тэмдэг оройдоош үзүүлбэгүй.

Инаг нүхэрни! Үгэдөө х... Теэд хэн намайе хэлэжэ заажа... гээшэб.

Һамгыемни гаргаба. Бүхы ... лайнгаа хүрэхысэ хүхюун ... харуулан, һамгантаяа хага... Харин тэрэ шараймни оройд... хүхюун бэшэ байгаа һэн хаш... Мэдэнэгүйб.

Дүрбэн час. Үүр сайгаа ... Али үшөө үды гү? Бүтүүлһэн с... нууд энээндэ харюусахагүй ба...

Би нэгэ хүниие шаагаад, по... рэ унашабаб. Нам дээрэ гүй... ерэбэд. Үдьхэлнэд. Мүнөө түр... хуу дүүрэхэнь ёһотой. Нэгэ ... гестаповец һахалһаамни зул... бодхоогоод, дүүрэн үһэ хар... баясажа энеэнэ. Үнэхөөрөөшье ... дэтэй байна даа. Би ямаршье ... мэдэрхээ болишоод байбаб.

(Ородһоо оршуулагданхай.)

Механизаторнуудай баяр

Бункер дээрээ багахан улаан тугханиие намилзуулһан комбайн зургаан фарнуудаараа намарай һүниин харанхые хаха зуруулан добын саанаһаа бултайһаар гаража ерэбэ. Тэрэнэй һүүлдэ барыжа ябаһан агрегадай ялагар галай хурса туяанууд хадагдаһан тарянанай аржагар үзүүртэ тудана. Түрүүшын тракторай мотор дээрэхи ёдогор хоолойһоо хара утаан гэнтэ гарахаа болижо, һөөнги бүглүү абяан поли дээгүүр зэдэлшэнэ. Тиигэжэ штурвал барижа ябаһан комбайнер трактористда зогсохо гэһэн тэмдэг үгэбэ. Тэрэ дары һүүлдэхи комбайнань зогсожо, комбайнер штурвальна хоёр түрүүлжэ ябаһан комбайнай захада гүйлдэжэ ерэбэ.

— Зай, поварнай сай асарба. Мүнөө сайлаад, энээхэн полиёо дүүргэе. Үглөөнэй 4 час болотор хүдэлхэбди. Иигээд лэ колхозоймнай эртын 1380-дахи гектарай һүүлшын тарян суглуулагдажа дүүрэхэнь. Боежоо шангаар бари,— гэжэ түрүүшын агрегадай комбайнер Георгий Прокопьевич аша хүбүүн, залуу комбайнер Иван Филимонович Кожевниковтэ хандаба. Абга аша хүбүүн хоёрой комбайнууд ургаса хуряалга эхилһэнһээ хойшо сугтаа һубарилдан хүдэлнэ. Энэ арга юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, комбайнуудһаа таряа шэрэдэг машина бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана, комбайнернууд бэе бэедээ туһалдаг байна.

Зүүн хада губөө дээгүүр үүрэй толон сагааржа эхилбэ. Эгээл энэ үедэ абга, аша хүбүүн хоёрой талын корабльнууд хоёрдохи комплексно бригадын полевой станай газаа хүрэжэ ерээ һэн.

Станай газаа хүлеэжэ байһан колхозой түрүүлэгшэ, бригадир болон бусад механизаторнууд солото комбайнернуудые эрхим амжалтаарнь амаршалан, хүдэр гарнуудыень шанга-шангаар барина, «Суута комбайнернууд Григорий, Иван Кожевниковтэндэ амар мэндэ!» гэһэн томо үзэгүүдээр бэшэгдэһэн лозунг тракторнуудай галнуудай гэрэлдэ эли тодоор харагдажа байгаа һэн.

— Эртынгээ таряа хуряажа сүм дүүргээбди. Мүнөөдэр гэртээ харижа, амаржа ерэгты. Үглөөдэр обедэй һүүлээр овёс амяарлан хуряажа эхилхэт,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Г. М. Мансуровский комбайнернуудта хандаба. Таряа хуряалгын урда тээ механизаторнуудай суглаан боложо, таряа хуряалгаяа хүдэлмэриин 20 үдэрэй туршада гээлтэ хоролтогүйгөөр, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэлсэгдэһэн юм. Бүхы тарялангайнгаа 95 процентыень амяарлан хуряахаар хараалагдаа һэн.

Механизаторнуудые урмашуулхын тула колхозой правлени, партийна эхин организаци тусхай хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна. Хэрбээ лафетнэ жаткын машинист үдэртөө 30 га сабшабал (нормонь 18 га) 18 гектарһаа дээшэнхи гектар бүридэ 0,5 ажалта үдэр түлэгдэнэ. 30 гектарһаа дээшэ сабшаа һаань, үлүүлэн гараһан га бүридэ 1 ажалта үдэр түлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, комбайнер үдэр соо 40 га сабшаба гэе. Тэрэ хэды ажалта үдэр олоо гээшэб? Нормоо дүүргэһэнэйнь түлөө (18 га) 5,5 ажалта үдэр, гектар бүридэ 1,5 түхэриг мүнгэ түлэгдэнэ гэхэ гү, али тэрэнь 27 түхэриг болоно. 18-һаа 30 гектар хүрэтэр 0,5 ажалта үдэрөөр бодоходо 6 ажалта үдэр, мүнгөөр 12 түхэриг болоно. 30 гектарһаа 40 га хүрэтэр 10 ажалта үдэр, мүнгөөр 10 түхэриг болоно. Хамталжа үзэхэдэ, комбайнер 40 гектар сабшаһанай түлөө 21,5 ажалта үдэр, 49 түхэриг мүнгэ олоно гээшэ. Амяарлан хуряалгада тааруулагдаһан «С-6» комбайнаар 10 гектар сабшаа һаа (нормонь 5 ажалта үдэр) 15 түхэриг мүнгэ түлэгдэнэ. 10 гектарһаа сааша сабшаа һаа, үлүүлһэн га бүридэ 0,8 ажалта үдэр түлэгдэнэ. Комбайнернуудай 15 га вал суглуулжа сохиходо (нормонь 10 га) 10 гектарһаа 15 га хүрэтэр гектар бүридэ 0,75 ажалта үдэр, 15-һаа үлүүлһэн гектар бүридэ 1 ажалта үдэр түлэгдэнэ.

Гадна, 100 гектар амяарлан хадаһан, 200 га вал суглуулжа сохиһон комбайнернуудта 25 пүүд таряа тэрэ дороо үгтэхэ гэжэ хараалагданхай. Хэрбээ комбайнер ажалдаа голодоһо гаргаа, муу шанартайгаар хуряагаа һаа, олоһон ажалта үдэрэйнь, мүнгэнэйнь 25 процент хорообгдоно.

Хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ лафетнэ жаткын машинистнууд Дмитрий Антипинский, Владимир Кожевников гэгшэд халаанайнгаа даалгабариие 150—200 процент дүүргэжэ эхилээ һэн. Теэд машинистнуудай хэды оролдолго хэшээд гаргабашье, лафетнэ хоёр жаткаар богони болзорто таряанай хадалгые дүүргэхэнь бэрхэшээлтэй болоо. Хэрбээ лафетнэ хоёр жатка үдэртөө 70—80 га сабшажа байгаа һаа, хадалга 20—25 үдэрэй туршада унжагайрха байгаа. Колхозой түрүүлэгшэ, механик нүхэр Г. М. Мансуровскиин дурадхалаар «С-6» комбайнууд амяарлан хадалгада тааруулагдаһан байна. Тиигэжэ тааруулхада оройдоол 3 часай саг хэрэгтэй юм. Комбайнай таряа сохидог апарадай зарим гэнжэнүүдые абажа, хадагдаһан тарянанай ородог камерай доодо хабтагай абана. Комбайнай урда мөөрын мүрые дахажа, валай унахагүйн тулада тарянанай ородог камерай хабтагайн түмэрые налуугаар табижа үгэдэг. Юуб гэхэдэ, комбайнай урда мөөрын мүр тушаа унаһан вал суглуулхада бэрхэшээлтэй ха юм. Мүн хойто мөөрнүүд тушаа унагаажа болохогүй.

Тааруулагдаһан комбайн дээрэ комбайнернууд Георгий, Иван Кожевниковтэн, Николай Воробьев гээшэд һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр үдэртэ 40—54 гектар хүрэтэр таряа сабшадаг байгаа. Механизаторнууд үглөөгүүр трактор, комбайнуудта техническэ харууһалга һайнаар хэжэ, ажалаа эхилдэг. Үглөөнэй 8 часһаа һүниин 3 час хүрэтэр таһалгаряагүйгөөр хүдэлөө. Тиигэжэ хүдэлһэнэй ашаар колхозой механизаторнууд ороoһо тарянанай эртын культурануудые хүдэлмэриин 7 үдэрэй туршада хадажа дүүргэһэн байна.

Эртын культурануудые хадажа дүүргэһээр 2-дохи комплексно бригадын полевой станда аймагай механизаторнуудай семинар үнгэргэгдэһэн байгаа. Семинар дээрэ колхозой түрүү комбайнернууд Г. Кожевников, Н. Воробьев гэгшэд өөһэдынгөө түрүү дүй дүршэл тухай сугларшадта хөөрэжэ, харуулжа үгэһэн байна. Семинарай эсэстэ колхозой механизаторнууд таряа суглуулгые 8 үдэрэй хугасаада дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэн.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, таряа суглуулгые 8 үдэрэй туршада дүүргээ. Комбайнернууд Георгий, Иван Кожевниковтэн, Николай Воробьев, А. Шайдуров, Н. Серебренников гэгшэд үдэртөө 25—35 гектар вал суглуулжа сохидог байгаа. Ингэжэ колхозой механизаторнууд түсэбөөр хараалагдаһанда орбол 5 үдэр түрүүн, бүхыдөө 15 үдэрэй хугасаада шэниисэ, хара таряагаа хуряажа дүүргээ. Хамта 1380 гектар шэниисэ, 65 га хара тарян амяарлан хуряагдаа. Миил 80 гектар шэниисэ комбайнаар сэхэ хадагдаа.

Ехэ Яама гэжэ газарай полевой станай хажууда үдэр һүнигүй зернопультын, таряа сэбэрлэдэг бусад машинануудай абяан таһарнагүй. Эндэхи бригадын гэшүүд эрхим шанартай таряа үрэһэндөө хаажа байна. Мүнөө 2000 центнер үрэһэн хаагданхай. Амяарлан хуряагдаһан тарянһаа сэбэрхэн, хуурай ороoһон абтана. Таряа сэбэрлэлгэ, үрэһэ хаалга түхэреэн сүүдхэдэ эмхидхэгдэнхэй.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхид бүхыдөө 6 мянган центнер үрэһэ хаахаар хараална. Тиихэдэ ажалта үдэр бүридэ 2 килограммһаа бага бэшэ тарян хубаагдаха юм.

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой комбайнернуудай амжалтые хараада абажа, нүхэд Георгий, Иван Кожевниковтэн, Д. Антипинский болон бусадта баясхалан хүргэжэ, мүнгэн шан тэмдэглээ.

Мүнөө колхозой механизаторнууд оройн культурануудые хуряажа байна. Урдынхидаал адли түрүү механизаторнууд ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Д. Болхоев,
манай корреспондент.

Ехэ-Кудара.

Үнеэн бүридөө 10 тонно силос дарахын түлөө тэмсэе

Силос даралга дээрэ

Баргажан голой урда эрьедэ түб... Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полевой станай дэргэдэ hагса... ута набшаhатай, зарим газар... хоёр метр үндэртэй кукуруза, наран сэсэг намарай hэбшээндэ ... Станай зүүн-хойто зүгтэ ... гектар наран сэсэгые си... хоёр комбайн хадажа ябан... Хэршэгдэhэн ногоон набша на... дүрбэн машина таhалгаряа... зөөжэ, силосэй нүхэндэ хэнэ. ...шод Георгий Малыгин, Деод Петров, Иван Колодин гэгшэд ... үглөөнhөө эхилэн үдэшын 10 ... болотор комбайнаар хадагдаhан наран сэсэг, кукуруза шэрэхэ... үдэрэйнгөө даабарииe 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

— Ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэхын тула 200 гектарта наран сэсэг, 195 гектарта кукуруза, 400 гектарта зелёнко таринхайбди. Мүнөө кукурузаяа ...жа дүүргүүтэй, наран сэсэгээ ...hаар 2—3 хоножо байнабди,— ...колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ...лаев хөөрэнэ.

...үнтэйдэ энэ жэлдэ таригдаhан кукуруза, наран сэсэгэй ургасань ... хэзээнэйхиhээ hайн.

— Манай эндэ кукуруза гээшэ ... түрүүшынхеэ иимэ hайн ургаа,—гэжэ колхозой трак...-таряан ажалай бригадын бригадир Бадма Сангадеевич Бу... ехэл баяртайгаар зугаална.

Үндэр баян ургасаяа хюрууда ...улхагүйн тула колхозой гэшүүд ... зоригоо бүри шангадхан ...лажа, хуряалгаяа дүүргэжэ ...нхай. Кукурузын ногоон набша... гектарай 300—350 центнер га... Мүнөө Хүнтэй дээрээ 5—6 ...алгатай 5 ехэ нүхэн соо наран ..., кукурузаар силос дарагдаа ... гү, али 400 гаран тонно шэмэтэ тэжээл силос болгогдонхой. Силос даралгада туhалалсахаяа ерэhэн аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд Анна Шадрина, Роня Гроссман, Мария Славгородская, Нина Ощепкова, Елена Козырецкая, Элла Семенова, Николай Зарубин, 513-дахи харгын управлениин хүдэлмэришэд Василий Добрынин, Павел Василенко, Александр Попов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарииe үлүүлэн дүүргэнэ.

—Зай, Николай, энэ ташалан өөдэ хоёрдохёо гаража шадахагүбди,—гэжэ силоснэ комбайн жолоододог Бимба Цыренов трактористдаа хандана.

— Хари, туршахал гүбди даа,— гэжэ харюусаад, урагшаа тооhо бурьюулан зүдхүүлнэ.

— Даахал байха гэжэ hанаал hэм,—гээд нүгөөдэнь хэлэжэ, hанаагаа амарhан шэнги болоод, шанха урагшаа шэртэжэ ябаа hэн.

...Үдэшэлэн орой болошонхой. Полевой станда хүдэлмэришэд суглараад, хэhэн ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байгаа бэлэй. Энэ үдэр Бимба Цыренов халаанайнгаа даабарииe 2 дахин үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн комбайнер Алексей Ринчинов, Дондок Раднаев гэгшэдэй агрегат үдэрэйнгөө даабарииe үлүүлэн дүүргээ. Эдэнэр 5,5 гектарай орондо 12 гектар наран сэсэг хадаhан байха юм. Энээнhээ гадна, Улан, Улюкчикан нютагта 6—7 нүхэн соо силос дарагдажа байнхай. Нүхэн бүридэ 70—75 тонно силосороно.

Иигэжэ Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ниитынгээ малда бардам хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ богони болзорто дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Б. Цыремпилов.

Малдаа шэмэтэ тэжээл бэлдэнэ

...каменай аймагай «Коммунизм зам» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Маланов, парторганизациинь секретарь нүхэр Гармаев) энэ жэл ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлдэхын тула ехэ ...долго гаргана.

Хабар овёстой холижо тариhан наран сэсэг, зелёнконь hайнаар ургажа, силос дараха набша намаа гараа. Энээнэй ашаар Бууса гэ... газарай hаалиин гүүртэ шадар ...дохи комплексно бригадынхид ...шадтай хамта 575 тонно hайн ...нартай силос дараба.

Гүүртын hаалишад Дулма Цыби..., Анна Панхаева, Дулма Ба...ева гэгшэд сүлөөтэй сагтаа силос даралгада эдэбхитэйгээр хабаадал...на.

—Энэ жэл үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго табинхайбди, —гэжэ hаалишан Дулма Цыбикова хөөрэнэ.

Мүн колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхид нүхэр Г. Лыгденовагай даадаг гүүртын үнеэдтэ табаад тонно силос дараба. Машинын жолоошод Иван Дашиев, Санжап Гашапов, Михаил Жигмитов, колхознигууд Ц. Будаева, В. Дулмаев, Ц. Доржиева болон бусад эндэ жэшээтэ hайнаар хүдэлөө.

Зураг дээрэ: 2-дохи комплексно бригадынхид буусын hаалишадтай силос даража байна.

Д. Аюшеев, манай корр.

Доржо Зундуевна Ошорова Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой эрхим хонишодой нэгэниинь юм. Энэ хонишон байгша ондо хонин бүриhөө хурьга абажа, 3650 грамм нооhо хайшалhан байна. **Зураг дээрэ:** хонишон Д. З. Ошорова.

Б. Шишкинэй фото.

Депутат hунгагшадтаяа уулзана

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Советскэ Союзай гурба дахин Герой Александр Иванович Покрышкин hунгагшадтайгаа уулзахаяа Улан-Удэ ерэhээр хэдэн хонобо. Энэ үе соо нүхэр Покрышкин hунгуулиин Улан-Удын паровозо-вагонно заводой округой предприятинуудта ябажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө. Тиигэхэ зуураа, арадай этигэмжэтэн байhан уялгаяа дүүргэн, хүдэлмэришэдэй гомдол болон дурадхалнуудые шиидхэхэ тушаа хөөрэлдөө.

ПВЗ-гэй слесарь нүхэр Грибанов, мастер Задоев гэгшэд депутадтаа хандахадаа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа табиhан зорилгодо туhаламжа хүргэхыень гуйhан байна. Жэшээнь, шэрэм шудхалгын цехтэ ашаглагдажа байhан гурбан тонныn краниие ехэ кранаар hэлгэхэ, хүдэлмэришэдэй өөhэдынгөө хүсөөр баридаг байрын гэрнүүдэй барилгада хэрэгтэй материал саг соонь үгэдэг болгохо хэрэгтэ туhаламжа эригдэhэн байна.

Тэрэшэлэн hунгуулиин тус округой бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байhан тухайгаа өөhэдынгөө депутадта хөөрэжэ үгөө.

Г. Бальзовский.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР"

„Эмхи гүримгүй ажал"

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой механизаторнуудай ажал эмхи гүримгүй, кукуруза хуряадаг комбайнууд хүсэд hайнаар ябанагүй, силостэ бэлдэгдэhэн набша намаа зөөхэ автомашина, унаа, ажаллаха хүнүүд дуталдана гэхэ мэтэ баримтануудтай статья манай газетын августын 24-нэй номерто дээрэ дурсагдаhан гаршагтайгаар толилогдоhон юм.

Шалгажа үзэхэдэ статья соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб байба гэжэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Врублевская редакцида мэдээсэбэ. Таряа хуряалгын хүдэлмэриин ябаса тухай асуудал КПСС-эй айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дурсагдаhан дутагдалнуудаа усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаа.

Мүнөө силостэ бэлдэгдэhэн набша намаа зөөхэ автомашина болон хүнүүд нэмэжэ үгтөө.

Республикын уранзохёолшодой III съездын урда тээ

Би hанаhанаа хэлэхэм

Х. Н. НАМСАРАЕВ

Урдань бурят арадта литература огто байгаагүй гэжэ зарим хүнүүдэй хэлэдэг, бэшэдэг байhаниинь зүб бэшэ юм. Тэрэ үедэ хэдышье эмхигүй ядуу задагай байhан болобошье, хуушан монгол бэшэгээр бурят хэлэнэй маягаар бэшэгдэhэн үльгэр түүхэ, туужа, намтар, дуу, зүжэгүүд, арадай аман үгэнүүдэй лабтай байhан баримтанууд бии.

Жэшээлбэл, Хориин Вандан Юмсуновай, Шираб-Нимбу Хубитуевай, Агын Тугэлтэр Тобоевой, Сэлэнгын Будаевай, Баргажанай Сахаровай гараар бэшэгдэhэн, Бурядай түүхэдэ холбогдохо угай бэшэгүүд, Хориин Ринчин Номтоевой «Тодорхой толи» гэжэ бурят хэлэ бэшэгэй дүрим (грамматика), Хангаловай арадhаа хуряажа бэшэhэн аман зохёол, Агын Жамсарановай мүн арадhаа хуряажа бэшэhэн хэдэ хэдэн томо үльгэр, онтохонууд, Элбэг-Доржо Ринчиногой оршуулhан Л. Толстойн «Ассарин Асархатан хаан», Пушкинай «Алтан загаhан, загаhаша үбгэн» (хэнэйшье оршуулhаниинь мэдэгдэнэгүй), баhа тэрэ мэтэ түбэд хэлэнhээ бурят болгожо оршуулагдаhан шажанай, тэрэшэлэн арадай түхэлтэй номууд гэхэ мэтэ нилээдгүй олон зүйлнүүдые эндэ тэмдэглэмээр.

Тиигээд саашадаа хэнэйшье мэдэhээр Агууехэ Октябриин хубисхалай аша габьяагаар, бурят арадай удхаараа социалистическэ, түхэл маягаараа национальна шэнэ уран литературын түүхэтэ эхин hуури табигдаад, тэндэhээ уран бэлигтэй, хурса гуурhатай зохёолшодой ургажа гарахатай хамта, Бурядай залуухан шэнэ уран литературын мандахын эхин тэмдэг үзэгдэhэн байна.

Хорёод оной үеhөө гараар бэшэгдэhэн бишыхан зүжэгүүд хүдөөгэй сцэнэ дээрэ табигдажа, баhа богонихон шүлэгүүд зохёогдожо, улад зоной дунда уншагдажа эхилhэн байгаа бэлэй. Энэ үе хадаа арадай дайсад—баяд, ноёдой, шажан мүргэлэй нүлөөгөөр нюуртаа баг хээд, арад зониие хууража, мүлжэжэ байдаг мэхэшэд хуурмагшад, архиншад, хаарташад, забхай залхуу зайрангуудтай эрид шангаар тэмсэжэ ороhон манай залуухан уран зохёолой түрүүшын эхин шатань байгаа hэн. Энэ айхабтар шухала, хурса тэмсэлэй үедэ манай Бурядай комсомол, залуушуул тон ехэ туhа хүргэжэ, бурят арадайнга залуухан шэнэ уран зохёолдо тэрэ үеhөө үргэн арад зоной дунда ехэ этигэл хүндэ олгуулалсаhан байгаа бэлэй.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо манай уран зохёолой талада үгытэй ядуу үргэн олон зон этигэл барижа, дарлагша мүлжэгшэ хажар муухай хара hаналта дайсадтай эгэршэ сухаришагүй эрид шангаар тэмсэлсэжэ, бага бэшэ илалтануудые түйлаhан байна.

Тиихэ зуураа манай уранзохёолшодой улам олоороо ургажа, улам эдэбхитэйгээр ажаллажа, мүнөөнэй Улан-Удэ, тэрэ үеын Дээдэ Үдэдэ 1933 оной май hарын 10-най үдэр Бурядай уранзохёолшодой эмхидэлгын комитет Ц. Дондобон, Х. Намсараев, Д. Дашинимаев, П. Дамбинов, Д. Хилтухин, С. Ширабон, Ковалёв гэгшэд хамта долоон хүнhөө эмхидхэгдэжэ, Бурят ороной уранзохёолшодой нэгэдэхи съезд нээгдэhэн байгаа. Энэ съезд дээрэ Бурят ороной уранзохёолшодой союз анха түрүүн тогтоогдоод, саашадахи ажал хүдэлмэри уран литературын хүгжэн мандаха зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна. Тэрэ гэhээр большевик партиин сэсэн мэргэн ударидалга доро бүхы ажал хүдэлмэрээ эмхитэйгээр ябуулжа эхилhэн юм.

Манай гүлмэр залуухан уранзохёолшод, эхин шэнэхэн уран литературын ургалта хадаа анха түрүүн хорёод онhоо хойшо элдэб түрэлэй хэрзэгы дайсадтай эрид хатуугаар тэмсэжэ, хоёрдугаар съездэ хүрэжэ ерэhэн бодото баримтанууд манай тэрэ үеын уран зохёолнууд соо харагдаха байhаниинь лабтай.

1954 ондо хоёрдугаар съезд нээгдэжэ, тэрэнэй шиидхэбэреэр уран зохёолойнгоо удха шанарые эрдэм соёлой охёор зэбсэглэн гүнзэгырүүлхэ, уранзохёолшодой мэргэжэл шадабариие үндэрөөр ургуулха, томо томо роман, повесть, зүжэг поэмэ, сценари гэхэ мэтэ жанр бүриин зохёолнуудые бэшэхэ эрилтэнүүдые уранзохёолшодой үмэнэ табиhан байгаа.

Хоёрдугаар съездhээ хойшо үнгэрhэн дүрбэн жэлэй турша соо манай зэргэдэ Н. Дамдинов, С. Ангабаев, А. Жамбалдоржиев, В. Петонов, Ц. Галанов, Ц. Бадмаев болон бусад дээдэ hургуулитай, эдир залуу хүбүүд, басагад олоороо ургаба. Тиихэтэй хамта, хэдэн томо роман, повесть, пьесэ, поэмэ, оперын, баледэй либреттэнүүд, киногой сценаринууд бэшэгдэжэ, хойто жэл Москвада нээгдэхэ искусство болон литературын декадада бэлэдхэгдэжэ байhаниинь мэдээжэ хаям.

Гэбэшье, манай уранзохёолшодой, уран литературын урда хоёрдугаар съездын табиhан эрилтэ дүүрэн бэелүүлэгдэшоо гэхын аргагүй бшуу. Бидэнэй ажал хүдэлмэридэ дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд олон юм. Тэдэ бүгэдые эсэслэн зайлуулжа шадаагүйбди. Манай союзай правлениин, уранзохёолшодой туд бүриин үмэнэ хойшолуулагдашагүй харюусалгатай ажал хүдэлмэри хүлеэжэ байнхай гээшэ. Тиимэ дээрэhээ Бурядай уран литературын харюусалгата ажалшад болохо мүнөө үеын уранзохёолшод өөрынгөө урда ямар асуудал табиха ёhотойб гэжэ зүбшэн хөөрэлдэхэ хэрэгтэй болоно. Тиигээд энэ асуудалда ямар харюу үгэжэ шиидхэхэ ёhотой гээшэб гээ hаа: мүнөө сагай уранзохёолшо болбол дамбагар зузаан—зуугаад, мянгаад хуудаhан дээрэ эреэлэгдэhэн аад, удха шанараар ахир, толгойнгоо хазайhан тээшэ хубилгаарhан хооhон үгэнүүдэй тулада бэшэ, хэдэн арба, хорин жэлдэ уранзохёолшын алдар нэрэ үбэршэлhэнэй тулада бэшэ, харин өөрынгөө зүрхэнэй, үнэн сэхэ ажалай оролдолго сооhоо мүнөө сагай болбосон хүнүүдэй эрилтые дүүрэн хангажа шадаха, тэдэнэй үмэнэ үрэтэй туhатайда тоологдохо, хэзээшье үмхиржэ хуушаршагүй, удхашанар түгэлдэр зохёолнуудые бэшэхэ тон ехэ харюусалгатай ажал манай уранзохёолшодой урда табигдана.

Эгээл иимэрхүү зохёолнуудые социалистическэ болбосон хүнүүдэй гарта барюулжа шадаха шалтагаан нүхэсэл, арга боломжо уранзохёолшын гансахан толгой соо зүндөө амарханаар гэнтэ ургажа гарадаг бэшэ, тэрэнэй стол дээрэ ямар нэгэ хуби талаангаар унажа ерэhэй даа гэлдэжэ хүлеэдэг хаартын нааданай үльгэртэй бэшэ бшуу.

Энэ хадаа арад зоной амидаралтай холбогдоhон ажабайдал сооhоо, эгүүридын хуби заяанай эрдэм соёл сооhоо, эрхэ сүлөөтэ, энхэ тайбан байдалай түлөө эрид хатуу тэмсэл сооhоо, уранзохёолшын сүхэршэ, бусашагүй оролдолгоор, эсэшэ сусашагүй ажалаар олдожо бэелүүлэгдэдэг тэмсэлэй үрэ мүн байха юм. Иимэ түбэгтэй, харюусалгатай ажал манай уранзохёолшодой үмэнэ гэнтэ мүнөө бэрхэшээлтэйгээр олдодог болошоо бэшэ, бүхы дэлхэйн ехэ ехэ уранзохёолшодой тэмсэлэй түүхэдэ хододоо тиимэл бэрхэшээлтэй ажал оролдолгоор бэелүүлэгдэдэг байhан туладаа үеын үедэ үмхиршэгүй гүн гүнзэгы удхашанартай гайхамшагта уранзохёолнууд бэшэгдэдэг байгаа юм.

Энэ мэтэ гайхамшагуудые манай уранзохёолшод үльгэр жэшээ болгон, хамагай түрүүндэ өөрынгөө түрэл ороной ажалшан арад зонойнгоо ажахы болон эрдэм соёлой ургалтаhаа, тэрэнэй түүхэтэ тэмсэлhээ бэелүүлэгдэжэ байhан алдарта илалтануудай удхашанарые малтан танижа, тэндэhээ өөрынгөө эсэшэ сусашагүй оролдолгын зориг эршээр, мэргэжэл, шадабаряар баялиг, хурса арга бэлиг өөртөө оложо абахань—уранзохёолшын мохошогүй мүнхэ зэмсэг мүн болоно.

Энэ хадаа бодото арадай дундаhаа хододоо ургажа байдаг уран hайханайнь удхашанар, амта шэмые уранзохёолшын түрэлхи зан абарида, оюун бэлигтэ шэнгээжэ шадаха үрэтэй туhатай аргань болоно бшуу.

Уранзохёолшод гээшэмнай арадhаа холо, арадай тэмсэлhээ холо, арадай ажабайдалhаа, зан заншалhаа холо таhархай байбал, үрэ жэмэсгүй, гандашаhан талын ганса модон шэнги хосорхоhоо бэшэ, тэрээндэ уранзохёолшын ямар шанар шэмэ үлэхэб.

Арад зоной зан заншал, тэдэнэй али бүхы тэмсэл, тэдэнэй хүмүүжэл болбосорол хадаа уранзохёолшодой ами наhанай хэрэг, ажал хүдэлмэриин шэнэ ёhоной амтата хоол хүнэhэн байгаа гэхэдэ зохихо юм. Хэрбээ энэ талаар манай уранзохёолшодто дутагдалай байгаа hаань, заабол уран литературадамнай тиимэ дутагдалнууд байха ушартай. Юундэб гэхэдэ, арад зоной мүнөө сагай үнэн зүб ажабайдал, зан заншал, үнэн зүб тэмсэлэй илалта, амжалтанууд хаанаhаа ерэжэ, манай уран литература соо үнэн зүбөөр орожо, арад зоной мүнөөнэй эрилтэнүүдые дүүрэн хангажа шадаха юм.

Тиимэ дээрэhээ манай социалистическэ үргэн ехэ ажахы, үндэр дээдэ эрдэм соёлой хүгжэжэ мандажа байhан энэ үедэ шэнэ байдалые харуулhан гайхамшаг гүнзэгы удхашанартай уран зохёолнуудай тон үсөөнөөр бэшэгдэжэ байхада, бүри олонхи соонь хуушан саг, хуушан байдал тухай бэшэгдэнэ. Иимэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, манай уранзохёолшод мүнөө сагай ажабайдалай, эрдэм соёлой ургалта ба илалтанууд сооhоо гүн гүнзэгы, уран hайханайнь баялигуудые малтан абажа, өөhэдынгөө ажал хүдэлмэриин удха, шанар болгон эдлэжэ шадангүй, аяар үни холын үнгэрhэн байдал сооhоо нөөхил баяд, ноёд, лама, бөөнэр, үльгэр онтохон, баhа хүн түрэлтэнэй жама ёhодо байдаг мэдээжэ инаг амарагай халуухан зүрхэн, харахан нюдэн, шамдаа дуратайб гэхэ мэтые үнгэрмэ олоор хэрэглэжэ бэшэдэг болоhон ушар шалтагаан хадаа арад зонтоёо ойрын нягта холбоогүй байhанай арсалтагүй гэршэ болоно. Энээндэ илангаяа хуушанай уранзохёолшод Н. Балдано, А. Шадаев, Ч. Цыдендамбаев, Д. Батожабай, Г. Цыдынжапов, Х. Намсараев болон бусадай зохёолнууд баримта болохо байна бшуу. Гэхэтэй хамта манай хурса бэлигтэй залуу уранзохёолшо Цыденжаб Жимбиев хоёр-гурбан жэлэй турша соо Ага нютагай ямар нэгэ колхозой ажалда хабаадалсан, өөрынгөө мэргэжэлые үргэдхэжэ, хүдөө ажал тухай томохон роман бэшэжэ байhаниинь hайшаалтай байха юм. Тиихэдэ бүри hаяхан мүн манай залуу уранзохёолшо Солбон Ангабаев Курумканай аймаг ошоод ажаллажа байна гээшэ.

Зүгөөр манай энэ зорилго хадаа хуушанай байдалые харуулжа огто болохогүй гэhэн бэшэ юм. Мүнөө сагай шэнэ байдал хадаа мүнөө сагай литературын гол шугамынь байха ёhотой гэhэн удхатай болоно.

Эгээл иимэ ушарhаа, уран зохёол бэшэхэдээ хамагай түрүүндэ хэлэнэй ирагуу hайхан, удха түгэлдэр баялиг, удхашанар, арадай бусалжа, бурьялжа байгаа ажахын тэмсэлэй түүхэ, арадай hуудал байдал, зан заншал, тэрэнэй бодото үнэн түхэл маяг, соёл болбосоролой үрэ гэхэ мэтэ саашадаа хизааргүй баялиг материалаар зэбсэглэжэ, тэрэнээ дүүрэн эдлэжэ шадаха мэргэжэлтэй байха гээшэ уранзохёолшын уялгата хэрэг. Тиихэдэ манай арад зон өөhэдынгөө уранзохёолшодhоо юу эринэб? Арадай шанартай, эрдэм соёлой ба ажахын тэмсэлэй удхатай, уран hайханаар найруулагдажа бэелhэн, хурса мэргэн оюун бэлигээр гэрэлтэhэн, үрэтэй туhатай жанр бүриин зохёолнуудые үдэрhөө үдэртэ хүлеэжэ байна бшуу.

Арад зон, уранзохёолшод, уран литература гурбанай хоорондохи холодошогүй холбоо барисаан хадаа манай ажал хүдэлмэриин зүбөөр урган мандаха зам болоно, энээнhээ ондоо зам байхагүйнь элитэ. Энээниие тоодоггүй ябадалhаа шалтагаалжа, манай хүдэлмэридэ тодхор шэрэдэг дутуу дундануудые эрид хурсаар шүүмжэлэн элирүүлжэ заhахын тулада, али бүхы ажал хүдэлмэрээ арад түмэнтэй, тэдэнэй ажал байдалтай холбохо, тэрээн дотор байhан дутагдалнуудые арад зоной hанал бодол сооhоо мэдэжэ абахын тулада саг сагта хамтын хөөрэлдөө эмхидхэжэ, хоорондохи холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ гээшэ хамагай шухала, хамагай үрэтэй нангин хэрэг болохо байна.

Манай Коммунистическэ партиин хоридугаар съездын түүхэтэ шиидхэбэри дотор, нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэhэн заабари соо уранзохёолшодой, уран литературын али бүхы ажал байдалые арад зонтой, тэрэнэй ажал байдалтай нягта холбоотой байлгаха ёhотой гэhэнhээнь хойшо нилээд удаан саг манай союзда хооhоор үнгэрбэ, иимэ алдуу хэhэндээ уранзохёолшо бүхэн гэмшэхэ зэргэтэй.

Энэмнай багахан бэшэ, томохон гээгдэл гээшэ. Тиимэ дээрэhээнь, манай уранзохёолшод партиингаа хоридугаар съездын шиидхэбэриие, нүхэр Н. С. Хрущевой заабариие сэхэ баримталан, али бүхы ажал дээрээ бэелүүлхэ байна. Манай парти, правительство бидэндэ саг үргэлжэ туhална. Манай урда эрдэмэй үүдэн хододоо нээлтэтэй байhыень харанабди. Иимэ үргэн ехэ боломжонуудай байhаар байтар, манай союзда дутуу дундануудай ямар шалтагаанhаа байдаг тухайдань шэнжэлэн, заhаха заларуулхын тула хамтынгаа хүсые нэгэн доро зангидан ажаллаха харюусалга уранзохёолшодой урда гурбадугаар съездын үмэнэhөө эрид шангаар табигдаха ёhотой байна.

КОЛХОЗОЙ ШЭНЭ ТОСХОН

Наран тээ дээрэ гаранхай, ха... әлшэеэ үргэн тала дайда руу ...сана.

Улан-Удэ городhоо Романовка ...рижо ябаhан автобус Исингэ нютагай үглөөнэй эгсэ арбан сагта хүрэжэ ерэбэ. Аяншадай нэгэн часаа ...раад: ягаа зүбөөр, сагаа алдангүй ябадаг шофёр гээшэб,—гээд ...ухые забдана. Баhа нэгэ басаган ... буулсаба.

Тэрэ басаган колхозой тосхоной ...эн ута гудамжын дунда буужа, ...эн алха ябаад, зуг татан зогсо...

— Нютагаа ерэнгүй дүрбэн жэл ...о ябааб. Ямар ондоо болоо гээ..., манайхин хаана hууна хаб. Урдань гэрнай энэ багта байдаг ... hэн,— гээд, нюсэгэн тала руу ...на.

Бууhан газартамнайш, колхозой тосхоной гудамжааршье дүтэ ойро ...харгдаха хүн үгы. Тиимэhээ басаган правленидэ ошохо баатай болобо. Тиигэжэ ябатар басаганай гэрые урдаhаамнай ерэhэн нэгэ эхэнэр заажа үгэбэ. Шифер хушалтатай шэнэ сагаан байшанда басаганай гэртэхин ороhон байгаа...

Нээрээшье Исингэ нютаг танигдахаар бэшэ болоо. Колхознигууд эндэ хамтаран hуурижажа, шэнэ гэр байрануудые бариhаар үнишье болоогүй, 3—4 жэл соо колхозой тосхон болбосон түхэлтэй болгогдобо. Урдань эндэ гансахан гудамжада гуримгүйгөөр табигдаhан хуушан гэрнүүд байгша бэлэй.

Исингэ нютагта олон шэнэ гэрнүүд баригдаба. Тосхоной түб гудамжадань хоёрдохи магазин нээгдээ. Тэндэ уужам, hаруул клуб бодхоогдоо. Долоон жэлэй hургуулиин хоёр дабхар байшан колхознигуудые баярлуулна. Юуб гэхэдэ, ургажа ябаа эдир наhатанай эрдэм hургуулитай болохо хэрэгтэ тэрэ байшангые колхозойнь правлени hургуулидаа үгөө.

Колхознигуудай гэрнүүдтэ электрын гэрэл, радио оруулагданхай. Клубтань шэнэ шэнэ кинофильмнүүд харуулагдана. Хүдөөгэй библиотекэдэ тосхоной ажалшад таhалгаряагүй ябадаг болонхой. Эндэ хэлхеэ холбооной, нөөсэлгын кассын таhагууд хүдэлнэ.

Мүнөө үедэ үшөө олон шэнэ барилганууд бодхоогдожо байна. Тосхоной захада сепараторна пункт баригдажа, тушаагдаа. Гараж, больницын байшан баригдажа дүүрэхэнь ойртонхой. Жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 8 шэнэ гэртэ колхоздо нүүжэ ерэгшэд оруулагдахань.

Иигэжэ Яруунын аймагай колхозой тосхонуудай нэгэн Исингэ нютаг шэнэдхэгдэн, болбосон түхэлтэй болгогдожо байна.

В. Байбородин.

„Хүдөө ажахын һонин" гэжэ шэнэ бюллетень гараба

Хүдөө ажахыда түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байха зорилгоор Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство 1958 онһоо эхилжэ, квартал бүридэ «Хүдөө ажахын һонин» гэжэ бюллетень гаргажа байха шиидхэбэри абаһан байгаа. Һаяхан тус бюллетениин 1—2 номер гараба.

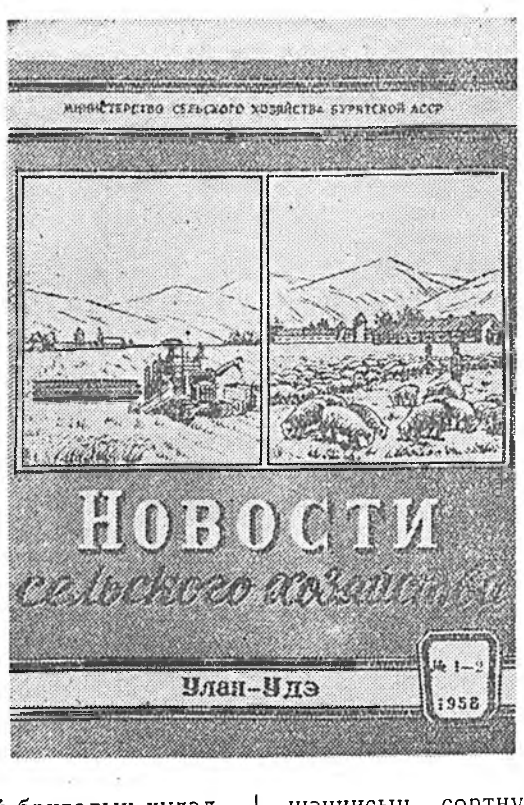

Энэ бюллетень соо хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй иимэ статьянууд толилогдобо: **А. С. Ламброзо** —Тракторай гидроподъёмнигуудые ашаглаха ба заһабарилха онсо илгаанууд тухай; **В. И. Спирюхов** — Наг шэбхэ малтан гаргаха хүдэлмэриие оньһожоруулха дүй дүршэл; **В. А. Басов** — Бурядай АССР-эй хониной элдэб янзын байранууд тухай; **И. А. Абзаев** — Хони хайшалха томо дхогдоһон пунктнууд; **А. Ф. Тугаринов** — Хонишон С. Ц. Цыбиковэй бригадын хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө; **Е. М. Масунов** — Кукуруза ургуулха талаар манай дүй дүршэл; **А. М. Останин** — Намарай хара таряае ногоон тэжээлдэ тариха тухай; **К. М. Крам**— Түргэн эдеэшэдэг шэниисын сортнуудые Бурядай АССР-тэ газарынь тааруулжа тариха тухай.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРТЭ гэжэ буланда — «Аммиагай уһан — һайн утэгжүүлгэ» гэһэн мэдээсэл толилогдоо.

Августын һүүл ямар байгааб?

Республикымнай газар дээрэ августын гурбадахи арбан хоног хэзээ хэзээнэйхиһээ сэлмэг, дулаан байба. Иимэ хуурай, халуун агаар республика руумнай урда зүгһөө бууһан байха юм. Энэ арбан хоногто манай эндэхи олонхи аймагуудта июль һарынхида дүтэрхы—17—22 градус дулаан байгаа.

Августын һүүлшын арбан хоногые нёдондоной тэрэ үеынхитэй сасуулхада—5—12 градусаар дулаан байгаа. Зарим үдэрынь 50 градус хүрэтэр дулаараа.

Арбан хоногой хоёрдохи хахадта бороо орожо эхилээ. Республикын эхэнхи нютагуудта 2—8 миллиметр, тиихэдэ Бичурада—13, Түнхэндэ 20 миллиметр бороо оробо.

Нёдондо август һарада хүйтэн, бороо хура элбэгтэй байгаа. Тиимэ уларил һая наашадаа үзэгдөөгүй байһан юм. Тиихэдэ 1958 оной август һарадал халуун, шииг нойтогүй, хуурай уларил ойрын жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй.

Августын түрүүшын хахадта, илангаяа гурбадахи арбан хоногто халуун, гандуушаг байжа, таряанай үргэлжэдөө хүсэд эдеэшэхэдэнь, сэхэ хуряахадань туһалаа.

Нёдондо тэрэ үедэ таряан удаан эдеэшэһэн байгаа.

И. Котов.

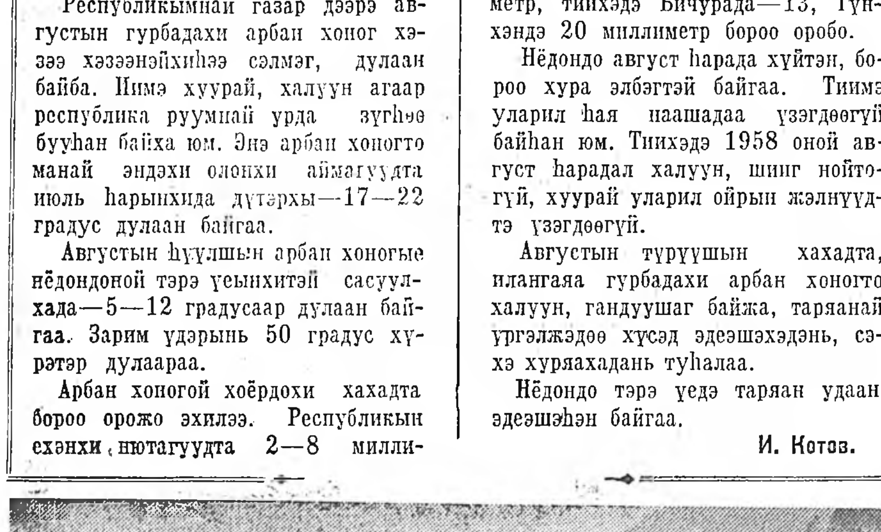

Кабанскын шоссейгээр... Л. Хайдуровай фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Хитадта хабаатай уһан тухай Хитадай правительствын абаһан декларации

ПЕКИН, сентябриин 4. (ТАСС). Хитадта хабаатай уһан тухай Хитадай Арадай Республикын правительствын абаһан декларациие Синьхуа агентство дамжуулна. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

1. КНР-тэ харьяата уһанай үргэниинь далайн 12 миль байхаар тогтоогдоно. Энэ дүрим Хитадай Арадай Республикын бүхы газарта хабаатай. Тэрэ тоодо, Хитадай гол газар, эрье шадархи аралнуудынь, тэрэшэлэн Тайвань болон тэрэнэй хажуудахи аралнууд, Пэнхуледао аралнууд, Дунша аралнууд, Сиша аралнууд, Чжунша аралнууд, Наньша аралнууд болон Хитадай гол газарһаа, тэрэнэй хажуудахи аралнуудһаа нэлэнхы далайгаар таһалагдаһан Хитадта хабаатай бусад бүхы аралнууд оролсоно.

2. Хитадай гол газарые зубшуулан, мүн тэрэнэй шадархи аралнуудай хажуудахи Хитадта хабаатай уһанай базова лининь сэхэ лининүүдһээ бүридэнэ. Энэ лини Хитадай гол газартахи эрьеын базова пунктнуудые газаа захын аралнуудай эрьедэхи базова пунктнуудтай холбоно. Мүн энэ базова линиһээ урагшаа нэмжыһэн далайн 12 милиин газарай зурууд уһан Хитадта харьяата уһан мүн. Базова лини соо ородог уһанай зононууд, тэрэ тоодо Бохайска тохой болон Цюнчжоу хоолой Хитадай дотоодын уһан мүн. Базова лини соо ородог аралнууд, тэрэ тоодо Дуньинь арал, Каотэн арал, Мацзу аралнууд, Байчуань аралнууд, Уцюой аралнууд, мүн ехэ, бага Цзиньмыньдао аралнууд, Дадань арал, Эрдань арал болон Дундиндао арал Хитадай дотоодо уһанай аралнууд мүн.

3. Гадаадын ямаршье далайн судланууд, гадаадын ямаршье самолёдууд Хитадай Арадай Республикын правительствын зүбшөөлгүйгөөр Хитадта харьяата уһанда орохо, мүн тэрээн дээгүүр ниидэхэ эрхэгүй.

Хитадта харьяата уһан соогуур ябаһан гадаадын судна бүхэн Хитадай Арадай Республикын правительствын тогтооһон тусхай хуули, дүримүүдые сахиха ёһотой.

4. 2-дохи, 3-дахи параграфуудта хараалагдаһан дүримүүд Тайваньда, тэрэнэй шадархи аралнуудта болон Пэнхуледао аралнуудта, Дунша аралнуудта, Сиша аралнуудта, Чжунша аралнуудта, Наньша аралнуудта, мүн Хитадта харьяата бүхы бусад аралнуудта хабаадана.

Тайвань болон Пэнхуледао аралнуудые Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд мүнөө болотор эзэмдээд байна. Энэнь Хитадай Республикын газар уһые, эрхэ сүлөөень хуули бусаар дабаһан ябадал мүн. Тайвань, Пэнхуледао аралнууд, мүн бусад аралнууд Хитадта бусаагдаха ёһотой. Тиин Хитадай Арадай Республикын правительство энэ газараа ямаршье аргаар, хэзээшье тэхэрюулхэ эрхэтэй. Энэ болбол Хитадай дотоодын хэрэг, тэрээндэ ямаршье гадаадын гүрэн оролсохо эрхэгүй.

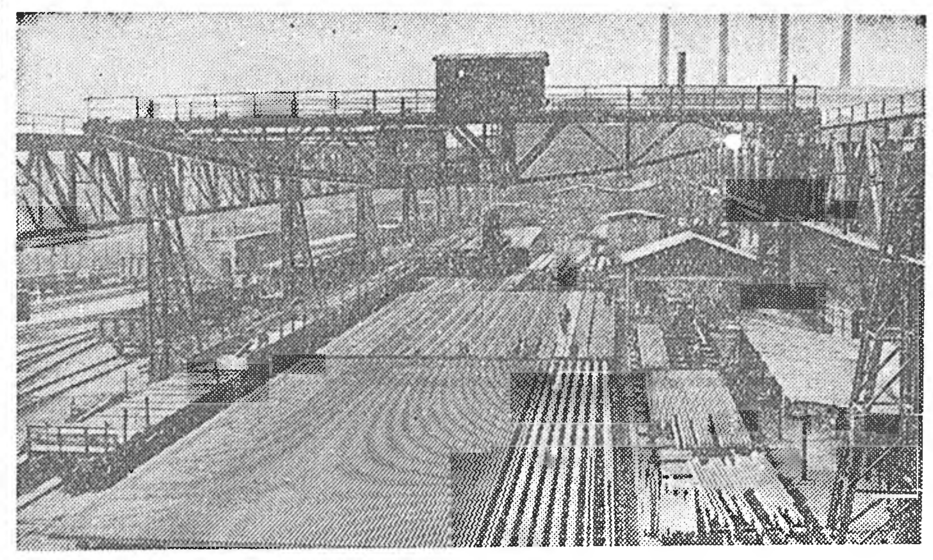

Польшын Арадай Республика. Костюшкын нэрэмжэтэ металлургическа завод Хожувада баригдажа байна.
Польшын түбэй фотоагентствын фото.

Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ уласхоорондын хоёрдохи конференци

ЖЕНЕВА, сентябриин 3. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Радиоактивна изотопуудаар зарим үбшэ аргалха тухай элидхэл Англиин эрдэмтэ Э. Почи хээ. Мүн үдэрэй пленарна заседани дээрэ электроэнерги абахаһаа ондоо зорилгоор ядерна энерги хэрэглэхэ тухай элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ эрдэмтэд «Ленин» гэжэ атомна ледокол тухай элидхэл хээ. Энэ ледокол реактораа һэльбэжэ шэнэлэнгүйгөөр хэдэн жэлэй туршада тамаржа шадаха юм. Энэ дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй ледокол мүн. Хоёр метрһээ үлүү зузаан үргэлжэ мүльһэ хаха зүһэн, тус ледокол 30 метр үргэнтэй мүр гаргажа, хойноо ондоо кораблинуудые дахуулан гаргаха байна.

ЖЕНЕВА, сентябриин 4. **(ТАСС-эй тусхай корр. М. Паньшин).** Элдэб оронһоо ерэжэ, конференцидэ хабаадагшад амгалан тайбан хэрэгтэ, арад зоной аша туһада ядрогой энергиие хэрэглэхэ талаар хүсэеэ нэгэдүүлэн хүдэлхэ хүсэлэнтэй гэжэ конференци дээрэ үдэр ерэхэ бүри улам элеэр харагдана. Тиимэһээ мүнөө Холбоото Штадуудта олоор бүтээгдэшэһэн атомна бомбонуудые амгалан зорилгоор хэрэглэжэ болохо юм гэжэ Америкын эрдэмтэ Дж. Джонсоной хэлэхэдэнь, конференцидэ хабаадагшад тэрэниие һайшаагаагүй. Ямаршье түхэлэй атомна бомбо тэһэлхэдэ, тэрэнь хүн зоной бэедэ аюултай, тиимэһээ атомна бомбонуудые амгалан зорилгоор хэрэглэжэ болохо гэжэ хэлэхын аргагүй гээд Японой эрдэмтэд Оцуки, Тойода гэгшэд онсолон тэмдэглэбэ.

Сентябриин 4-нэй пленарна заседани дээрэ «Атомна электростанцинуудые бариха түсэбүүд» тушаа элидхэлнүүд шагнагдаа.

Мүн изотопуудые хэрэглэхэ асуудал хэлсэжэ байһан секциин заседани ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гүйлтаар бэлэдхэгдэһэн шэнжэлэл СССР-эй академик А. В. Топчиев уншаа. А. В. Топчиев конференцидэ түлөөлэгдэһэн 19 ороной зохёоһон 50 гаран элидхэлэй шэнжэлэл хэбэ. Эдэ элидхэлнүүд промышленностиин элдэб һалбаринуудта изотопуудые хэрэглэхэ тушаа асуудалда зорюулагдана. Радиоактивна изотопуудые хэрэглэлгэ нилээд ехэ зөөри алмана гэжэ СССР, США-гэй элидхэлнүүдтэ илангаяа элеэр харуулагдаа.

Радиоактивна изотопууд хадаа наука, техникые хүгжөөхэ түгэс зэбсэг мүн, гэжэ элдэб ороной эрдэмтэд тэмдэглэнэ.

Алас Дурна зүгтэ США дайнай бэлэдхэл хэнэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 4. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохо зорилгоор США дайнай бэлэдхэл эршэмтэй түргөөр үргэлжэлүүлһээр.

Филиппиндэ, Тайваньда, Окинавада байдаг авиацияа США улам бэхижүүлжэ байна, шэнэ шэнэ самолёдууд тэндэ ерэжэл байна гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Д. Гриффин мэдүүлнэ. Һүүлэй хоёр үдэрэй туршада гансал Кларк-Филдэхи базада «С-133 Геркулес» гэжэ ашаа шэрэдэг сэрэгэй 20 гаран самолёдууд, мүн олон реактивна истребительнүүд ерэжэ буугаа. Мүн эндэ 7-дохи флодые бүри хүсэтэй болгохо зорилгоор сэрэгэй томо кораблинууд, самолёдууд эльгээгдэхэнь гэһэн Вашингтонһоо ерэһэн мэдээсэл тухай Гриффин һануулна.

Англиин правительствода Исланди буруушаалгын ното эльгээгээ

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС). Исландиин загаһа баридаг 12 милиин газарта Англиин сэрэгэй кораблинуудай ороһые буруушаажа, Англиин правительствода Исландиин правительствын эльгээһэн ното НАТО-гэй генеральна секретариадта сентябриин 3-да барюулагдаа.

ООН-эй Генеральна Ассамб[illegible] шиидхэбэриие дары бэелүүлхэ!

КАИР, сентябриин 4. (ТА[illegible] ООН-эй генеральна секретарь [illegible] маршельд сентябриин 3-да ОА[illegible] Гадаадын хэрэгүүдэй министр [illegible] зитай уулзаа. Хаммаршельд Ка[illegible] хэдэн үдэр байһанайнгаа һү[illegible] Багдад, Бейрут хүрөөд, һүүлэ[illegible] хэлсээгээ дүүргэхын тулада Ак[illegible] Каир дахин ерэжэ болохо [illegible] ООН-эй хэблэлэй таһагай түлөө[illegible] шэ журналистнуудта мэдүүлээ.

«Дунда Зүүн зүгэй оронуудта[illegible] һэн Хаммаршельд хэрэгээ бүт[illegible] ошохо бэзэ, эндэхи нютагуудта[illegible] галан тайбан байдал тогтон[illegible] хо бэзэ гэжэ бүхы дэлхэйн ара[illegible] найдана» гээд «Аль-Гумхурия» [illegible] зетэ бэшэнэ.

Америкын булимтарагша[illegible] ООН-эй Генеральна Ассамблейн шиидхэбэр[illegible] дүүргэхэ дурагүй

БЕЙРУТ, сентябриин 4. (ТА[illegible] Сентябриин 3-да Джубейль [illegible] һуурин газарай дэргэдэ Амер[illegible] сэрэгэй судлаһаа танкнууд б[illegible] гагдажа, 5 часай туршада [illegible] шадар һургуули хээ гэжэ «[illegible] граф» газетэ мэдээсэнэ.

«Америкынхидэй иигэжэ һу[illegible] ли хэхэдэнь, нютагай зон ехээр [illegible] наата болоно. Тэдэнэр Амер[illegible] сэрэгэй Ливанһаа гараха са[illegible] тэсэжэ ядан хүлеэнэ» гэжэ га[illegible] мэдүүлнэ.

ДЕЛИ, сентябриин 4. (ТА[illegible] США-шье, Англишье Ливан И[illegible] ни хоёрһоо сэрэгээ гаргаха хүсэ[illegible] гүй гэжэ «Дели Таймс» газетэ [illegible] шэнэ, США, Англиин дээдэ туш[illegible] тад саг үргэлжэ хоорондоо [illegible] хэнэ ха. Ливан, Иорданида сэр[illegible] саашадаашье байлгаха шухала[illegible] жэ иимэ нэгэ хэлсээнэй үедэ [illegible] рэгдээ.

Эдэнэр шэнэ Ирагта, Арабу[illegible] Нэгэдэмэл Республикада таата[illegible] хид сагай ерэхэдэ добтолхо, Ливан, Иордани, Саудовска А[illegible] Кувейт, Бахрейндэ сэрэгэй [illegible] нуудые байгуулха эрхэ нүхэсэл[illegible] лэдхэхэ зорилгоор Ливан Иор[illegible] хоёрто сэрэгээ байлгахаяа һа[illegible] гэжэ «Дейли Таймс» онсолон [illegible] дэглэнэ.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргагдаһаар

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин [illegible] (ТАСС). Америкын урда штаду[illegible] үндэһэ яһанай илгаа гарга[illegible] һаар. Сагаан шарайтантай су[illegible] һурахадаа, үндэһэ яһанай и[illegible] гаргагшадай зүгһөө ходо баһуу[illegible] доромжолуулдаг, зануулдаг д[illegible] һээ тэдээнтэй хамта һурахаяа б[illegible] хомнай гэһэн мэдүүлгэ 6 негр [illegible] бүүд сентябриин 3-да баряа [illegible] Юнайтед Пресс Интерне[illegible] агентствын корреспондент [illegible] Бьюренһээ (Арканзас штат) м[illegible] сэнэ. Негр үхибүүдэй һургу[illegible] ерэхэдэнь, «гэртээ тонилогты!» [illegible] һэн плакадууд үлгөөтэй байна, [illegible] үхибүүдые шулуугаар шэдэнэ.

Һургуулиин дэргэдэ хару[illegible] байһан полициинхид негр үхи[illegible] дые үндэһэ яһанай илгаа гарга[illegible] дай иигэжэ һүрдүүлхэдэнь [illegible] риногүй. Мүн нютагай засагаа[illegible] ямаршье хэмжээ абанагүй.

АСАРИ ЕХЭ АРГА БОЛОМЖОНУУД

☆

Огнян ТИХОМИРОВ, Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо

☆ ☆

Арадай демократиин хуули засагай мандажа байгаа жэлнүүдтэ, илангаяа нэгэдэхи, хоёрдохи табанжэлэй үедэ, болгар арад оронойнгоо үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ, социализмын үндэһэ һуури байгуулха талаар асари ехэ амжалтануудые туйлаа.

Эдэ амжалтануудынь Болгариин коммунистическэ партиин, арадай правительствын бэелүүлдэг политикын, ороноо индустриальна, хүдөө ажахыгаа коллективнэ болгожо байһанай, хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашад болон интеллигенциимнай шэн габьяата ажалай аша үрэ, социалистическэ лагериин оронуудай, түбхын түрүүндэ агууехэ Советскэ Союзай ахадүү ёһоной туһаламжын аша үрэ мүн. 1957 ондо Болгариин промышленна продукциин хэмжээн 1939 онойхиһоо 8 дахин ехэ болоо.

Колхозуудые эмхидхэхэ талаар Советскэ Союзай баян дүй дүршэлые манай орон өөрынгөө байдалда тааруулан хэрэглэжэ, хүдөө ажахыгаа социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаад, түүхэтэ ехэ илалта туйлаа. Манай кооперативна газар тариалангай ажахынууд механизаци эхэтэй социалистическэ ажахынууд байһан тулада үйлэдбэрэ саг үргэлжэ, түргөөр хүгжөөжэ шадаа. Тингэһэнэй ашаар хүдөө ажахынай продукци элбэгжэжэ, тарящад кооперативнуудай олзо нилээд ехээр нэмэжэ байна.

Болгариин национальна олзо доход социалистическэ байгуулалтын үедэ буржуазин эзэрхэжэ байха сагайхиһаа үлүү түргөөр ургана. Оронoймнай национальна олзо доход 1948 онһоо 1957 он болотор жэл соо дунда зэргээр 8,9 процент нэмээ, харин 1931 онһоо 1939 он хүрэтэр оройдоо 4,4 процент болоһон байгаа. Национальна олзо доходой хубаарилагдаһан мэдээн ажалшадай байдалай улам һайжаржа байһаниие эли тодоор гэршэлнэ. Болгарида буржуазин эзэрхэн зонхилжо байхада национальна олзо доходойнь эхэнхи хуби Болгариин болон хариин капиталистнуудай хармаанда ородог һэн. Харин мүнөө социалистическэ Болгариин национальна олзо доход ажалшадай хубиин ба нийтын эрилтэ хангалга, социалистическэ үйлэдбэриие саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдан гаргашалагдана.

Энэ жэлэй июнин эхээр Болгариин коммунистическэ партиин VII съезд боложо, социалистическэ байгуулалтын дүнгүүдые согсолоод, гурбадахи табанжэл соо бэелүүлэгдэхэ хараа зааборинуудые баталан абаа. Тэдээн соонь 1958—1962 онуудта Болгариин Арадай Республикые хүгжөөхэ асари ехэ программа хараалагдаа.

1962 ондо ороной промышленна продукциин хэмжээн 1957 онойхиһоо 60-аад процентээр ургаха. Гурбадахи табанжэл дотор промышленна продукциин юрэнхы ургалтань 17 миллиард шахуу лев болохо, гэхэ зуура хоёрдохи табанжэлэй үедэ 11 миллиард лев байһан юм. Промышленна продукциин хүн бүхэндэ хүртэсэ табанжэлэй эсэстэ 1939 онойхиһоо (сасуудхагдаһан сэнгээр) 9,1 дахин ехэ болохо байна. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга (А группа) тухайлхада, 77 процентээр, тиихэдэ эдлэл хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ (Б группа) 50 тухай процентээр ургаха гэжэ хараалагдана.

Ороноо индустриализацилгые хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй ашаар гурбадахи табанжэл соо промышленна үйлэдбэримнай ажахын бүхы үйлэдбэриин 70 процентые эзэлхэ байна. Тиигэжэ Болгари ойрын сагта бүри хүгжэнги индустриально-аграрна орон болохо, экономическа хүгжэлтынгөө талаар Турци, Греци болон бусад хүршэ капиталистическэ оронуудые холо урид гараха.

Гурбадахи табанжэл соо энерги гаргаха абалга, шулуун нүүрһэнэй промышленность, хара ба үнгэтэ металлурги, химическэ промышленность болон барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ бүри ехээр хүгжөөгдэжэ байха.

1962 ондо электроэнерги үйлэдбэрилгэ 1957 онойхиһоо 88 процентээр ургаха, 5 миллиард киловатт-час болохо юм. Энээниие туйлахын тула бүхэдөө 595 мянган киловатт хүсэтэй хэдэ хэдэн электростанцинууд баригдахаар хараалагдана. Тэдэнэй олонхинь автомадаар хүдэлгэгдэхэ. Тэрээнһээ гадна, ороной бүхы энерги үгэдэг үйлэдбэриие комплексноор автоматизацилха проект табигдаха байна. Республикын бүхы районууд хүсэ ехэтэй нэгэ энергосистемээр холбогдохо. Энергиин талаар промышленностиин, хүдөө ажахын, арадай ажахын бусад һалбаринуудай, тэрэшэлэн хүн зоной эрилтэнүүд дүүрэн хангагдаха.

Табанжэлэй эсэстэ шулуу нүүрһэ малтан абалга 19 миллион тонно боложо, 1957 онойхиһоо 60 процентээр үлүү гараха юм. 3 миллион тухай тонно хүрин нүүрһэ малтан абаха шэнэ шахтанууд гурбадахи табанжэлэй туршада баригдажа, ашаглалгада орохонь. Мүн орон соогоо эгээн томо, нүүрһээр хүдэлгэгдэдэг 300 мянган киловатт хүсэтэй электростанци, азотнотукова шэнэ завод болон бусад предприятинууд баригдахаар түсэблэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн хара металлурги түргөөр хүгжэхэ. 1962 ондо тэрэнэй үйлэдбэрилгын хэмжээн 1957 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болохо. Шэнэ табанжэлдэ Лениинэй нэрэмжэтэ металлургическа завод үргэдхэгдэжэ, «Мир» гэжэ завод һэльбэгдэн заһабарилагдажа дүүргэгдэхэнь. Мүн кремиковско рудае ашаглаха металлургическа шэнэ завод баригдажа эхилжэ; тэрэнэй түрүүшын ээлжээнэй баригалга 1964 ондо дүүргэгдэжэ, 300 мянган тонно шэрэм, 450 мянган тонно булад, 300 мянган тонно прокат үгэхэ байна.

Үнгэтэ металлай руда малтан абалгые саашадань ехэ болгожо, үнгэтэ металлургияа улам саашадань хүгжөөхөөр хараалагдана.

Гурбадахи табанжэл соо машина бүтээлгэ, металл үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм. Эдэ һалбаринуудай бүтээсэ 1957 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болохо.

Машина бүтээдэг промышленность хүгжөөгдэжэ, ороной эрилтэнүүд дүүрэнээр хангагдаха. Харилсан туһалалсаха экономическа Советэй һанамжын ёһоор Болгаримнай судна, вагон, электрокар, кабель, аккумулятор, хүдөө ажахын болон бусад машинануудые бүтээн гаргадаг болохонь.

Манай экономикые, илангаяа хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ химическэ промышленность тон ехэ удхашанартай юм. Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ олон зүйлэй минеральна үтэгжүүлгэ ехээр үйлэдбэрилэн гаргагдаха болоно. Сталинай нэрэмжэтэ химическэ комбинат жэл соо 300 мянган тонно продукци үйлэдбэрилдэг болохо. Саашадаа тус комбинат үшөө үргэдхэгдэхэ түсэбтэй. Шэнэ азотнотукова заводой баригалга эхилээ, тэрэнэй түрүүшын ээлжээн 1962 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Түхэй нефть буйлуулха завод Советскэ Союзай туһаламжаар баригдажа эхилнэхэй. Энээнэй баригдахада манай орон шэнгэн түлишөөр һайса хангагдахаар болохо.

Хүнгэн, эдэ хоолой промышленность хүгжэжэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараан элбэгжэжэ, тэдэнэй шанар һайжаржа, ассортиментынь олошоржо байна. Гурбадахи табанжэлэй туршада юрын бүд нэхэлгэ жэл соо 57 миллион метрээр, һоoһон бүд 4,7 миллион, торгон бүд—4,6 миллион метрээр ехэ болохо. Табанж[illegible] һүүлшын жэлдэ хүн бүридэ [illegible] метр юрын бүд, 2,2 метр но[illegible] бүд, 26,3 килограмм сахар, 11,[illegible] лограмм ургамалай тоһон үйлэ[illegible] рилэгдэхэ.

Ороохо таряанай ургасые д[illegible] лүүлхэ, малай ашаг шэмые [illegible] болгохо, хүдөө ажахын продук[illegible] өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха, [illegible] дөө ажахын техникые ашагтай [illegible] хэрэглэхэ гээшэ гурбадахи та[illegible] жэлэй тон шухала зорилго бо[illegible]

Болгариин арадай ажахын [illegible] һалбаринууд саашадаа хүгжө[illegible] жэ, гурбадахи табанжэл соо тэр[illegible] национальна олзо доход 50 ш[illegible] процентээр ургаха гэжэ хара[illegible] дана. Город болон хүдөө нют[illegible] дай ажалшадай бодото олзо [illegible] дынь 1957 онойхиһоо 30-аад [illegible] центээр дээшэлхэ. Ажалшадай [illegible] далдан абаха шадабариин ех[illegible] лоһоной ашаар рознично най[illegible] 40 процентээр ургаха. Ажал[illegible] хангалгадые, соёл болбосо[illegible] улам һайжаруулха гээшэ г[illegible] рин дутуу [illegible] листическэ партиин ба арадай правит[illegible] вын гол зорилгон болоно.

Болгариин арадай ажахын [illegible] дэбжэлтэ Советскэ Союзай аш[illegible] гүй үнэн сэхэ туһаламжын ас[illegible] мүн. Орон дотороо социали[illegible] байгуулхадамнай туйлай ехэ [illegible] ламжа хүргэжэ байһандань Со[illegible] скэ Союзай Коммунистическэ [illegible] тида, Советскэ правительс[illegible] болгар арад гүнзэгы ехэ баяр[illegible] халан хүргэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД[illegible]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00831. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 465[illegible]